

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

246. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1933. évi október 27

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 85.

M A : L Á S S U K D É V Á T !

Nem tud új kormány születni Franciaországban

Jobboldalra való eltolódás, vagy teljhatalom a radikálisoknak? A koalícióra semmi lehetőség nincs, pártkormány pedig nem alakulhat. Sarraut, Caillaux, Malvy vannak előtérben

Tardieu-ről és Herriot-ról még mindig nincs szó

Páris, október 26

A párisi kormányválság, úgy látszik, állandósul. A keddi tanácskozások egyáltalában nem azt eredményezték, hogy valamilyen kialakulási lehetőségig akár a köztársasági elnök, akár pedig a pártok eljuthattak volna. Ezzel szemben egyre inkább megerősödött az a vélemény, hogy újabb koalíciós kormány nem állhat össze. A szocialisták kettészakadása nem tisztázta, hanem inkább összezilálta a helyzetet. Daladier pártja, a radikálisok, eddig még számíthatnak arra, hogy a szociáldemokrata párttal összefogva kihozhatnak egy újabb koalíciót, ebben a pillanatban azonban a jobboldali irányban leszakadt frakció, a melynek Marquet a vezére, nem elég erős ahhoz, hogy kellő erőtényezőként szerepeljen, az igazi szocialisták pedig hallani sem akarnak arról, hogy a szakadékokkal bármilyen közösséget vállaljanak. Egyedül viszont a szociáldemokraták, a megmaradtak sem elég erősek ahhoz, hogy a radikális párt oldalán komoly tényezőként szerepeljen.

Ezek a jelenségek komoly aggodalommal töltik el azokat a politikusokat, a kik a mai világpolitikai helyzetben különösen fontosnak tartanak, hogy külpolitikai téren Franciaország megmaradjon a meggondolt középúton. A rendszerváltozás szükségessége és lehetősége ugyanis egyre inkább előtérbe szorult, ez a rendszerváltozás pedig a jobboldali túlságos érvényesülését és a fegyverkezési, háborús szellem győzedelmét hozná.

Jobb felé való eltolódás

Jelentéseink így szólnak: Lebrun köztársasági elnök kedden folytatta tanácskozásait, egyelőre azonban az új kormány kialakítása körül teljes a bizonytalanság. A kartellkormány tervét

most már teljesen lehetetlennek tartják, mert a szociáldemokrata pártban áthidalhatatlanná vált a szakadás. A kombinációk előtérben még mindig Sarraut és a volt gyarmati és tengerészeti miniszter.

Egyre többen mutatnak azonban rá a politikusok közül, hogy a jelenlegi helyzetben már nem is annyira kormányváltásról, mint inkább rendszerváltásról van szó.

Rendszerváltozást pedig az eddigi radikálisoktól várni nem lehet. Daladier pártja csak akkor maradhatna meg megcserélt emberekkel is, ha a szocialis-

tákkal való végleges szakítás után fel tudná ölelni az „új szocialistákat” és az összes középpártokat. Az új kormány még ebben az esetben is jobboldal felé való eltolódást jelentene.

Amennyiben pedig a radikálisok lekerülnek a napirendről, úgy csakis a szélső jobboldal következhetik, háta mögött a nehéziparral és a háborús készülődésekkel.

Erdekes, hogy a volt külügyminiszter, Paul Boncour, nyilatkozatot adott a sajtónak s — valószínűleg inkább a külföld felé — kijelentette, hogy a kormányválság mit sem változtat az eddigi francia külpolitikán. Genfben Massigli fogja képviselni Franciaországot, addig is, amíg az új kormány külügyminisztere át nem veszi az ügyek irányítását.

Sarraut, Caillaux, Malvy

Egy későbbi jelentés még mindig azt hangoztatja, hogy egyelőre a legteljesebb bizonytalanság uralkodik politikai körökben. A helyzet ugyanis az, hogy minden új kormánykombinációval kapcsolatban felmerül a kínos kérdés: de vajjon ez az új kormány miként oldhatná meg azokat a pénzügyi kérdéseket, a melyek Daladiert megbuktatták? Erre a kérdésre pedig senki sem tud válaszolni.

Lebrun elnöknel késő estig tartottak a kihallgatások. Sarraut mellett kombinációba került Caillaux volt pénzügyminiszter is. Malvyt, a pénzügyi bizottság elnökét a kihallgatásra kérte az elnök. Mindenesetre felűnő, hogy a kombinációba vett nevek még mindig a radikális csoportokhoz tartoznak, amiből arra következtetnek, hogy az elnök mindenáron meg szeretné találni az új koalíció lehetőségét. A helyzet azért különösen nehéz, mert Daladiert nem egy erős ellenpárt buktatta meg, hanem a szocialisták és a szélső jobboldal véletlen találkozása a szavazásnál. E két ellenségből koalíció nem lehet, viszont külön-külön egyik sem erős ahhoz, hogy parlamenti többséget tudjon összehozni.

Teljhatalom?

Néhány francia lap szerint Daladier előre látta ezt a helyzetet, s azért a pénzügyi javaslatok tárgyalása előtt felkérte Lebrun elnököt és teljhatalmat kért. Ettől a megoldástól azonban az elnök visszaríadt, hiszen ez úgy hangzott, mintha Franciaországban is a diktatúra gondolata kerülne előtérbe. Daladier azonban, mint a helyzet legalaposabb ismerője, tudta mit és miért kér. Kitűnik abból, hogy Sarraut is, akit az elnök először hallgatott meg, ugyancsak teljha-

talmat kért. Kijelentette, hogy a pénzügyi kérdéseket csak úgy tudja megoldani, ha teljhatalmat kap, mert egyébként semmi reménye sem lehet arra, hogy a szükséges javaslatok a parlamenten keresztül menjenek. És a helyzet valóban az, hogy ezt a megalkuvást kell elszenvednie az elnöknek, vagy pedig teret kell adnia a szélső jobboldalnak, a melynek mégis a legnagyobb reménye lehet arra, hogy Németország elég nyere fellépése után az esetleges választásokon a legnagyobb tömeget tudja maga mögé gyűjteni.

Ez azonban már olyan rendszerváltozást jelentene, amelynek súlyos világpolitikai következményei lehetnének.

Chautemps kapja a megbízatást?

Esti telefonjelentésünk szerint szerdán délután úgy alakult ki a helyzet, hogy Lebrun elnök valószínűleg Chautemps volt hadügyminiszternek ad meg-

bízást az új kormány megalakítására. Számolni kell azonban azzal, hogy Chautemps nem vállalja a megbízatást, mert a nehéz pénzügyi kérdések megoldására nem lát lehetőséget, csak azokkal az eszközökkel, amelyek a Daladier kormányt megbuktatták.

Amennyiben Chautemps valóban visszautasítja a megbízatást, úgy még csak Sarraut-ra és utána, ha ő is félre állna, Bonnet-ra kerül a sor.

Tardieu szerdán délután nyilatkozatot adott a sajtónak és ebben a nyilatkozatában részletesen kifejtette, hogy koalíciós kormánynak csak akkor van lehetősége, ha ez a kormány a szociáldemokratákat kizárva, az összes többi politikai pártokra támaszkodik. Politikai körökben úgy hiszik, hogy Tardieunak igaza lesz, ami azt jelenti, hogy az új kormány erőteljesen jobboldali irányba tolódik el.

A német kormány feltételei a leszerelés kérdésében

Genf, október 26

A leszerelési főbizottság elnöksége — szerdán délelőtti ülésre ült össze, hogy döntsön a 26-ra, csütörtökre ehalszított főbizottsági ülés kérdésében. Jelentettük már, hogy Sir Simon javaslatát Eden angol külügyi államtitkár tolmácsolta.

E javaslat az értekezlet elhalasztását kérte azon a címen, hogy Franciaországnak még nincs új kormánya, de ha közben lenne is, az új kormánynak időre van szüksége, hogy ilyen fontos kérdésben kialakítsa álláspontját.

Az elnökségi ülés határozatáról még nincs hivatalos jelentésünk. Genfben azonban nem is annyira az elnökségi ülés — amelynek halasztó határozata előrelátható — mint inkább az a memorandum keltett hatalmas felűnést, amit Németország adott ki a leszerelés kérdésében.

Ebben a memorandumban a német kormány azokat a feltételeket szögezi le, a melyek mellett hajlandó tovább tárgyalni a leszerelés kérdésében.

A memorandum mindenekelőtt azt állapítja meg, hogy a biztonsági érdeke Németországnak is van olyan nagy szüksége, mint Franciaországnak. Franciaország ugyanis délkeleti és keleti szövetségeseivel olyan egyezményeket kötött, amelyeknek éle kitérője Németország ellen irányul. Franciaország-

nak ezenkívül 5 milliós háborús hadserege van, míg Németország végrehajtott a leszerelést.

A francia határokat erős erődítmény-övek kerítik, Németországnak pedig egyáltalában nincsenek erődítményei a francia határon. Miért mondja tehát Franciaország azt, hogy az ő biztonsága inkább veszélyben van, mint a Németországé?

A memorandum azután kifejti, hogy a német kormány elfogadja azt az angol javaslatot, amely a nadsereg létszámára vonatkozik és azt, amely szerint gyarmati katonaságot nem szabad Európa területére hozni. Nincs kifogása Németországnak az ellenőrzés ellen sem, de ebben az esetben követeli, hogy az ellenőrzést minden állammal szemben egyformán gyakorolják. Követeli Németországot, hogy őrizze ellen a fegyvergyárakat is, sőt államosítsák ezeket, miután a kellő ellenőrzés másként nem gyakorolható. Visszautasítja Németország azt a francia követelést, hogy a rohamcsapatok rendszer sorkatonaságnak tekintessenek s végül ismételt hangsúlyozza, hogy

Franciaországnak semmi oka nincs aggodni biztonságá miatt, hiszen határait hét darab nemzetközi szerződés és ötmillió hadsereg őrzi,

nem is beszélve modern hadiszerrei tömegéről és eddig még soha nem látott erődítményéről.

Váratlan álláspontra

Elégtételt kap Mihalache

Madgearu útjának eredményétől teszi függővé a Vajda-kormány további gazdasági politikáját

Allítólag megvan a megállapodás a külföldi hitelezőkkel

Bukarest, október 26.

Bár sürgeti a parlamenti ülésszak megnyitását a rohamos közeledte és az öliberálisok egyre alaposabban szervezett ostroma, a Vajda-kormány egyelőre csak elvben és tervezgetésekben tud felkészülni a nagy őszi belpolitikai ütközetre. Be kell várnia Madgearu pénzügyminiszter és Titulescu külügyminiszter visszaérkezését, mert csak az 6 utjuk eredményének az alapján lehet szó a parlamenti munka és taktika megállapításáról. Miután még nem biztos, hogy Madgearu e héten hazatér, — eredetileg ugyan péntekre várták Titulescuval egyidejűleg, — a hét végére tervezett minisztertanácsot és a kormánypart vezérbizottságának az ülését a jövő hét elejére halasztották.

Ilyeténképpen a kormány további magatartásának a kérdése csupán a hónap végén és november elején fog teljesen tisztázódni. Akkor derül ki, hogy a parasztpárti miniszterek és többségi vezetők, élükön Mihalacheval, tudják-e bírni Vajda miniszterelnököt és híveit fel fogadásuk elfogadására? A parasztpárti frakció ugyanis azt szeretné, hogy

a kormány gyakorlati törvényjavaslatok hitelesítésével és megszavaztatásával szerelje le az ellenzéki támadásokat.

Igy feltétlenül szükségesnek látnák a konverzió problémájának végleges megoldását az adósság javára, a hitelezőknek az új banktörvény révén való újralesztését s általában a mezőgazdaság fokozottabb pártfogolását. A konzervatívabb Vajda-csoport húzódozik ezektől a javaslatoktól, mert baloldaliaknak látja őket, s ehelyett inkább a nemzeti ipar és a hitelezők pártját akarja fogni. Ezek a nézeteltérések persze korántsem járulnak hozzá a kormány belső egységének a megszilárdításához.

Jellemző a kormány váratlan magatartására, hogy megbízható értesülés szerint nem feddik a valóságot azok az előbbi híradások, amelyek szerint az igazságügyminisztériumban már új konverziós, vagy moratóriumos javaslat előkészítésén dolgoznának. A kormány a konverzió további sorsát is a párisi tárgyalások ki menetelétől teszi függővé.

A PÁRISI PÉNZÜGYI TÁRGYALÁSOK

körül még mindig teljes a tájékozatlanság. Az ellenzéki és az ellenzékhez közelálló körök úgy tudják, hogy a román delegáció és külföldi hitelezők képviselői között hétfőn újra megkezdett közvetlen tárgyalások sem vezettek meg egyezésre. A hitelezők képviselői hangoztatták, hogy a román állam a legutóbbi Auboin-jelentés szerint is jóval többet tud fizetni külföldi valutában, mint a pénzügyminiszter által felajánlott 20 százalék, a pénzügyi ellenőrzés kérdésében pedig továbbra is ragaszkodtak a genfi egyezmény végrehajtásához. Már ugy lát-szott, hogy lehetetlen az ellentétes álláspontok összeegyeztetése, s hogy Madgearu pénzügyminiszter szerdán vissza is indul Bukarestbe.

A kormányhoz érkezett újabb jelentések szerint a román delegáció újabb ajánlatai lehetővé tették a tárgyalások folytatását, sőt már közös bizottságot is kiküldtek azzal a feladattal, hogy szövegezze meg a megállapodást.

A bizottság munkájában Madgearu pénzügyminiszter is részt vesz s emiatt visszatérése halasztást szenvedett.

Az állítólagos megállapodás részleteiről eddig semmi biztos nem szivárgott ki, de talán még a mai nap folyamán hivatalos közleményt adnak ki.

Politikai körökben a meg egyezés hírére mindegyesre kétkedéssel fogadják.

A SZÉLSŐSÉGES PARTOK

kesztyűs kézzel való kezelése miatt a kormányt már a francia sajtó részéről is heves támadás érte, ami aligha kedvezett a párisi pénzügyi tárgyalásoknak, mert azt a látszatot keltette, mintha a kormány gyengének bizonyulna a szélsőséges agitáció megfékezésére. Az öliberálisok is ebbe a kérdésbe kapaszkodtak bele leginkább s így érthető, hogy most kormánykörökben azt hangoztatják, miszerint a kormány végre megelégedte a szélsőséges pártok kilengéseit. A kormány állítólag meggyőződött róla, hogy a jobboldali veszélyt a hatóságoknak nem csupán a közönye, hanem sok esetben nyilvánvalóan jóakaratu támogatása növelte aggasztóvá s ezért a belügymi-

nisztérium most erőlyes intézkedéseket tett a jobboldali agitáció és szervezkedés elfojtására.

Miután azonban ilyen kijelentéseket kormánykörökből már nem egy ízben tettek, be kell várni, hogy ezek az intézkedések mennyiben fogják éreztetni hatásukat.

VAJDA MINISZTERELNÖK

kedden este Gusti közoktatásügyi miniszter, Tilea miniszterelnökségi államtitkár és Calinescu belügyi államtitkár társaságában Turnu-Severinbe utazott, hogy az uralkodó, Miklós herceg és Mihály nagyvajda kíséretében részt vegyenek a város alapításának százéves jubileumi ünnepségein.

MIHALACHENAK A KORMANYBA VALÓ VISSZALEPESERE

— amint az Epoca értesül — a kormány megtalálta a kielégítő kompromisszumos megoldást. Marinescu fővárosi rendőrfőnök, aki miatt Mihalache visszaadta a belügyminiszteri tárcát, rövidesen lemond s helyébe Stefanescu Codin bukaresti koronaügyész nevezik ki, aki

állítólag Mihalache bizalmasai közé tartozik s az udvarban is becsülésnek örvend. Marinescu ezredet a koronauradalmak kormányzójává nevezik ki.

Ami Dumitrescu csendőrfőparancsnok személyét illeti, Mihalache, a lap szerint, elállott attól a követelésétől, hogy őt is leváltassák.

Az Epoca szerint tehát sikerült kivenni a mérlegfogát annak a presztizsviszálynak, amely miatt a parasztpárti alvezér annak idején kilépett a kormányból. Nagy kérdés persze, hogy Mihalachét csak ez a személyi ügy tartotta-e vissza attól, hogy ismét elvállalja a belügyminiszteri tárcát a Vajda-kormányban.

JORGA VOLT MINISZTERELNÖK

újából igen figyelemreméltó vezércikket írt lapjába, a Neamul Romanescebe. Ezuttal is fasiszta előretöréssel foglalkozik, mégpedig a jobbszélső vezérek, a diktátorjelöltek személyével.

Hajdanában — mondja a nevezetes polibisztor — sok-sok munka, fáradtság kellett ahhoz, hogy valaki bekerüljön a nemzeti hírességek sorába. Tanulnia kellett, vizsgákat tennie, pályázatokon résztvennie s ha ügyvéd volt, logikus ékesszólással nehéz pereket nyernie, ha pe-

dig tanár, éjt nappallá kellett tennie, hogy anyagot gyűjtsön egy műhöz s bele kellett ölnie abba egész lelkét.

— Manapság — sóhajt fel Jorga — sokkal, de sokkal könnyebb a politikai érvényesülés, a híressé válás. Ahhoz, hogy valaki a közérdekű középontjába kerüljön és ott is maradjon, csak a merénylet keresztútja kell.

— Őlj meg valakit. Bárkit, de „politikai indokból”. Egy rendőrfőnököt s akkor megkapod az első díjat, a diktátori babérkoszorúval, ha pedig a szerencse nem hoz revolvered csővé elé rendőrfőnököt, hát legalább egy detektívvet.

— Ebben a versenyben nincs megengedve a kés, meg a fejsze. A vénasszonyok viszont nem adják meg a polgári koszorút, csak akkor, ha behízonnyul, hogy a „törvénytelenység szervei” voltak.

— Ezért van, hogy Nicolaescu, bár ő is hős a maga nemében, alighanem sóányába kerül, ahelyett, hogy egy új párt vezére legyen, mégpedig kétszeresen, mert hiszen kétszer követte el emberölést.

A valódi tudós professzor ezt a mindenesetre szellemes elmefuttatást kifejezetten a Vagárd és a Honmentő Blokk vezérének szánta, akik közül előbbi II. Zelea-nak, utóbbit pedig I. Fortu-Rocamble-nak titulálja.

FELVONULNAK AVERESU SÁRGÁINGESEI

Averescu marsall néppártja vasárnap rendezte meg első nagy népgyűlést az őszi belpolitikai szezonban. A gyűlés a százéves jubileumát ünneplő Turnu-Severinben lesz s ezalkalommal vonulnak fel hir szerint azok a sárgainges rohamcsapatok, amelyeket a néppárt a marsall vezérése alatt az utóbbi időben szervezett. Állítólag máris több ezer ilyen sárgainges fog szerepelni a népgyűlésen, mert az Averescu-pártnak Turnu-Severinben, a marsall szűkebb pátriájában, vannak a legerősebb szervezői s ezeknek egész fiatalágát bevonták a sárgainges rohamosztagokba.

A tél közele, a segély sehol

Népgyűlés Temesváron a munkanélküliség ügyében

Tiltakoznak a rakodómunkások a 20 százalékos bércsökkenés ellen

Temesvár, október 26.

Különböző munkásszerveletek híre érkezik a Bánság fővárosából. Először is a munkanélküliek körében élénk a mozgolódás, mert a tél közele és a munkanélküli segélyezés kérdése még távolról sem nyert megoldást. A munkaiügyi minisztérium rendeletei a szokásos bizottságosdival akarják elintézni az égető szociális kérdést.

Eppen ezért a bánsági szaktanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy november ötödikére népgyűlést hív egybe, amelyen a munkásság gazdasági helyzetéről és a munkanélküliségről lesz szó.

A gyűlés határozatait közlik majd az illetékes hatóságokkal.

A temesvári rakodómunkások és a kikötőnél érdekelt Béga hajózási vállalat között még régebben viszálykodás keletkezett. Az ügy a törvényszék választott bírósága elé került, amely úgy döntött, hogy a rakodómunkások bérét 20 százalékkal leszállítja. A döntés érthető elkeseredést és izgalmat váltott ki a rakodómunkások körében. A munkásság most beadványt intézett a munkakamarához, amelyben kéri a kamarát, hogy haladéktalanul felelje meg a sérelmes ítéletet a Semmitőszékhez.

Hitler választási beszédet tartott a Sport-palotában

Nagyobb részt csirkefogók vesztették életüket a nemzetiszocialista forradalomban — mondotta a „Führer”. Németország mindenkivel békét akar, de követeli az egyenlőtlenség és a megaláztatás megszüntetését

Berlin, október 26.

Berlinben újra nemzetiszocialista gyűlés volt a Sport-palotában. Ezuttal is óriási tömeg jelent meg, mert a plakátok jóelőre erőteljesen kidomborították, hogy a nemzetiszocialista ünnep nagy szónoka maga a vezér, Hitler lesz.

Hitler valóban nagy beszédet tartott. Visszatért eredeti terminológiájához, a mellyel annak idején megbolondította a hatalmas német birodalom népet s amelynek ma is a legnagyobb hatása van még, mert élesíti, tüzei a legyőzött német nép fájdalmát és keserűségét.

A „Führer” mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy a versaillesi békekötés után következők szociáldemokrata kormányok milyen megalázó és kétségbeesítő helyzetbe sodorták a német népet. A nemzetiszocialista mozgalom feladata és célkitűzése nem volt kevesebb, mint az, hogy egyszer már véget vessen ennek a meg-

alázó helyzetnek.

— Meg kell végre értenie Franciaországnak is — csattant föl Hitler —, hogy a francia nép nem élhet jólétben a németek mellett s hogy egyik nemzet sem tüntetheti el a föld színéről a másikat. A világháború győztesei nem hajlandók mindmáig leszerelni s azzal indokolni, hogy Németországot kell „féken tartaniok”. Nekik mindegy, hogy valamely államnak 500, vagy 5000 tankja van, sőt ennivel sem elégszenek meg, mert Németország szomszédai 10 ezreket követelnek.

— Németország eleget tett a kötelességeinek s várta, hogy ők is tegyenek eleget. Ez azonban nem következett be. Most aztán „állj”-t kell kiáltani!

A belpolitikai helyzetről is beszélt Hitler. Rámutatott kormányra eddigi tevékenységére, majd felháborodva tiltakozott a külföldi sajtó rágalomhadjárata ellen.

A nemzetiszocialista forradalomnál vértelenebb forradalom — mondotta —, nem volt a világtörténelem folyamán. Igen kevesen vesztették életüket ennek a forradalomnak a sodrában és ezek is java részét csirkefogók voltak. Az igazi borzalmakat Németországra a versaillesi szerződések hozták, mert ezek milliókat tettek tönkre és ezeket hajszolták öngyilkosságba.

Szólt a zsidókérdésről is. Kijelentette, hogy könnyű Angliának tártkaru liberalizmussal várni az ezerfontokkal rendelkező zsidókat. Ha annak idején a németek is ezer fonthoz kötötték volna a zsidók bevándorlását, most nem volna zsidókérdés Németországban. Így azonban van és a kormány enyhén igyekszik megoldani, mert a nemzetiszocialista kormány nem a kiválasztott nép, hanem az elnyomott néptömegek ura.

Zugó taps fogadta Hitlernek azt a kijelentését, hogy Németország mindenkivel békét akar s nem kíván mást, mint a megaláztatás és az egyenlőtlenség megszüntetését.

— Inkább meghalok, — mondotta —, de a méltatlanság útjára nem engedem visszatérni a német nemzetet s erre engem semmiféle fenyegetéssel nem lehet rávenni.

Végül arra kérte a nemzetet, hogy november 12-én, mint egy ember álljon mögéje, nem érte és a nemzetiszocialista pártért, hanem a német nemzet érdekében.

A „Führer” beszéde ugyanis választási korteszbeszéd volt.

Rablás a vasuti őrházban

Temesvár, október 26.

A Kiszető és Nagytapoló közötti vasutvonal mellett levő 371. számú vasuti őrház ellen ismeretlen tettesek rablótámadást követtek el.

Tapar János 50 éves vasuti őr a bukaresti vonat elé ment.

Amikor az őrházba vissza akart térni, több botokkal felfegyverzett egyén rontott rá, a kik a tulerővel szemben védekezni nem tudó embert addig ütötték, amíg eszméletét veszítette.

A banditák ezután az őr feleségére vetették magukat és ütegekkel arra kényszerítették, hogy pénzüket rejtékhelyét elárulja. Az asszony a kínzások hatása alatt el is árulta, hol tartja a 7000 lejnyi vagyonukat, mire

a rablók megköltözték és a pénzt magukhoz véve, eltávoztak.

Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, amely azonnal nyomozást indított.

VILÁGPOLITIKA

Az orosz-amerikai összefogás

A világpolitika viharosan zajló tengerén szenzációhullámként hömpölygött végig az a hír, hogy Roosevelt az amerikai Egyesült Államok elnöke, hivatalos tárgyalásra hívta meg Washingtonba a Szovjetszövetség kormányát, helyesebben annak teljes hatalommal felruházott képviselőjét. Ez az esemény egyike a világháború óta végbement legjelentősebb nemzetközi mozzanatoknak s így érthető, hogy egyszerre háttérbe szorította még az olyan izgató problémákat is, mint a Harmadik Birodalomnak a Népszövetségből való kivonulása.

A legfrissebb jelentések szerint Litvinov külügyi népbiztos már hajóra is szállt Hamburgban, hogy a jövő héten Washingtonba érkezhesse, ahol magának a Fehér Ház urának lesz a vendége.

Amióta az amerikai Unió ténylegesen kereskedelmi kapcsolatba került a Szovjetunióval, s különösen amióta az elmélyült gazdasági válság mindinkább rántotta az USA-t a hatalmas orosz piacra, csaknem szüntelenül szó van a két államot összekötő diplomáciai viszonyának a tisztázásáról, arról, hogy Washington jogilag is elismeri az immár tizenhat esztendeje fennálló szovjetkormányt. A diplomáciai kapcsolat felvételét azonban a legutóbbi ideig még számos gazdasági, politikai és lélektani akadály gátolta.

Az USA ugyan nincs érdekelve a cári uralkodó államok közötti viszonyban, amelyeket nagyrészt Franciaország nyújtott, ezzel szemben legelőbb hitelezője volt az 1917-beli Kerenszkij-kormány, majd pedig a szovjet hatalom elvben ezeket a tartozásokat is semmisnek jelentette ki magára nézve. Később viszont arra az álláspontra helyezkedett a moszkvai kormány, hogy még ha elismerné is a Kerenszkij-rendszer Amerikával szemben fennálló adósságait, akkor sem kell alapján véne fizetnie, mert felér ezekkel a tartozásokkal azoknak a károknak az összege, amelyeket az ellenforradalmi intervenciók háborúk idejében, 1918-ban és 1919-ben, az amerikai segítségnyújtás a Murmásvasút mentén, majd pedig Szibériában a Szovjetállamnak okoztak. Moszkva felfogása szerint az Egyesült Államoknak alig lehet vitathatatlan pénzügyi követelése a Szovjetszövetséggel szemben.

Politikailag az államforma és rendszer közötti lényegbeli eltérés tartotta távol az USA-t a Szovjetállamtól. Nagy mértékben hozzájárult ehhez az idegenkedéshez, sőt ellenszenvhez, hogy a szovjet államot következetesen összezárták a retteget harmadik internacionáléval s általában a nemzetközi béke szükségszerű veszélyeztetőjével és zavarójával látták benne. A Szovjetunió több mint egy évtizeden át úgy szerepelt a polgári világ köztudatában, mint a világforradalmi eszmék mezében megbúvó „vörös imperializmus”, amely bármilyen módon és bármilyen eszközökkel el akar nyelni mindent, ami kapitalizmus és burzsoázia. A népek nagy családjának ezzel a pirossipkás imposztorával borzadt szóbaállni a protestáns puritánuságban tetszelgő Uncle Sam, bármennyire figyelte is azokat a jó „business”-eket, üzleket, amelyeket közben más államok ezzel a fenyegetéssel csinaláltak. Washington arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem tiltja meg fizetelmereinek a Szovjetállal való kereskedelmét, sőt újabbban elő is mozdította azt, de nem adta meg hozzá a jogi és állami áldást.

Az élet, a szükségszerűségek azonban megváltoztatták ezt a túlságosan dogmatikus, irreális magatartást. Amerika és a Szovjetszövetség között magánkezdemenyezés révén és állami háttérrel is olyan élénk árucserre fejlődött ki, hogy az USA már egy esztendővel ezelőtt is a harmadik helyezettje volt a nagy szovjetpiac külkereskedelmének. Ez a helyzet pedig sürgetni kezdte a jogi elismerést, a diplomáciai viszony felvételét, mert hiszen enélkül az egész gazdasági kapcsolat nélkülölzi a jogi biztonságot.

Ennek az évek az eseményei aztán a Szovjet részéről is elősegítették a két nagy, másfél százmillió állam közeledését és összefogását. A Szovjetszövetség mindjobban bizonyította, hogy a legkomolyabban közre óhajt működni a világ béke fenntartásában. A meg nem támadási szerződés egész sorozatát kötötte meg szomszédaival és azokkal az országokkal, amelyekkel normális kapcsolata vannak s egyik legfontosabb tényezője lett a világpolitikának. A távolkeleti nyílt háborút csakis a Szovjet bekezdése hátrította el eddig.

A merev Amerika meggyőződött róla, hogy elsőrangú érdeke a lehető legszorosabban együttműködni a földkerekség egyhatod részét elfoglaló Szovjetbirodalommal. Amellett, hogy a nagy ipari termelés részére felbecsülhetetlenül fontos piacot szerez a gazdasági és politikai együttműködés normalizálásával, egyben szövetséget is nyer az egyre vakmerőbben fellépő japán imperializmus ellen. Japán előbb utóbb nyílt háborús akcióra kényszerül belső ellentélei folytán. S a japán hódítási vágy leg-

Borzalmasabb, mint a biatorbágyi volt

Közel ötven halottja van a Páris-cherbourgi gyorsvonat megrázó katasztrófájának

A Rouloir folyó 10 méter magas hidjáról zuhant le az utasokkal telt gyorsvonat. A súlyos sebesültek közül többen haldokolnak. Halottas kamrává alakították át a bonnevillai állomás várótermét

Törzsükről lemetszett karok, lábak és péppémorzsolts emberi testek a szerencsétlenség színhelyén

A vasutigazgatóság felelős a borzalmas katasztrófáért?

Páris, október 26.

Kedden, a késő esti órákban kaptuk az első távirati és telefonjelentéseket arról, hogy Franciaországban a Páris és Cherbourg közötti gyorsvonatot megrázó szerencsétlenség érte. Már az első jelentések jelezték, hogy ez a szerencsétlenség az utóbbi évtizedek legnagyobb vasuti katasztrófája, amely mellett el-
törpül még

a biatorbágyi borzalmas szerencsétlenség is, mert sokszorosan több ember vesztette életét, itt, mint a biatorbágyi merénylet következtében.

A legelső jelentések legalább negyven halottról és több mint ötven sebesültről tudtak.

Szerdán reggel aztán befutottak a részletek a legújabb jelentések, amelyekből az derül ki, hogy az első jelentések nemcsak nem túloztak, hanem nem is adták meg a szerencsétlenség igazi méreteit.

A Páris-cherbourgi gyorsvonattal történt katasztrófa áldozatai számát és külső körülményeit tekintve egyaránt olyan megrendítő, hogy mindenképpen indokolt az a nagy nemzeti gyász, amely egész Franciaországot elfogta. Ebben a pillanatban Franciaországban már alig beszélnek a kormányválság körüli zűrzavarokról és az új kormány kialakulásának lehetőségeiről. Mindenki a katasztrófa részletei után érdeklődik s ezekre rug azok-

nak a száma, akik keserves izgalmak közt tudakozódnak, hogy vajjon a vonatra szállott szülők, barátok, gyermekek, rokonok, közeli, vagy távolabbi hozzátartozók, kedves ismerősök sorsa mi lett, sikerült-e könnyebb, vagy súlyosabb sérülésekkel megváltaniuk az életüket, vagy pedig a katasztrófa felismerhetetlenségig összeroncolt halálos áldozatai közé kerültek?

HOL TÖRTÉNT A SZERENCSETLENSÉG?

A Párisból induló gyors reggel hat óra után néhány perccel indult utnak Cherbourg felé. A vonat, mint rendesen, tömve volt utasokkal. Ez a vonat egyike Franciaország legforgalmasabb vonalának, a pályatest maga pedig annyira kiépített és megbízható, hogy a gyorsvonatok 100 kilométeres sebességgel is bátran haladhattak. Legalább is így tudták ezt eddig a vasuti szakkörökben is.

A hatalmas sebességgel rohanó gyorsvonat reggel kilenc órákor elhagyta Bonneville városka állomását és rohant tovább célja felé. Bonneville-től alig tíz pernyire folyik a Rouloir, folyó, amely fölött

10 méter magas és hosszú vasuti hid ível át.

A vonat nem lassított a hidon sem. Meg-

bízható, erős hid volt, óvatosságra, vagy aggodalomra semmi ok sem látszott, hiszen a pályatestet és a hidakat Franciaországban elég gondosan ellenőrzik. A hosszú vonat mozdonya rászaladt a hidra, utána a szerkocsi és még vagy három személyszállító vagon. A többi kocsi még a pályatesten voltak, de már valamennyien azon a szakaszon, amely a folyó völgyéből magasban kiemelkedett, hogy a hid szintjének megfelelően.

Ebben az állapotban érte a mozdonyt a szerencsétlenség. Kisiklott. Irtózatossá irama miatt, természetesen,

magával rántotta az utána következő kocsikat is.

A hidról felszakadtak a vasuti sínek és a nehéz vasgerendák is, amelyekhez a sínek erősítve voltak. A mozdony és a közvetlenül utána következő kocsi lefordultak a 10 méter magasból a folyóba. A többi, hátrább eső kocsiak a súlyos zuhanás ereje, valóssággal fölkapta a aztán a pályatest mellé a szakadékba vágta. A sín és a talpfák hosszú távolságig felszakadtak a pályatestről és a lezuhánót után emelkedtek a magasba.

A megrendítő katasztrófa hire

A katasztrófa híre villámgyorsan végig szaladt az egész vonalon. Az első segélyvonatot, amelyen egyelőre még csak orvosok és kötszerek voltak, Bonneville-ből szaladt a katasztrófa színhelyére. A látvány valóban borzalmas volt. A lezuhant kocsik egyrésze

teljesen víz alá került, a többi félig kiemelkedve a vízből, más kocsik viszont a pályatest oldalán és alján egymáson és teljesen összeforogva hevertek.

A folyó árja alá került kocsikban teljes volt a csend, a szárazon levőkhöz azonban hörgések, tébolyult sikoltozások és segélykérések borzalmas kórusa szállott fel.

Az orvosok azonnal munkába léptek. Elsősorban a sebesülteket szedték össze. Ezek az orvosok adták ki az első jelentést is, amely szerint a súlyosan sebesültek száma meghaladja az ötvenet, de sok a könnyebben sebesült is és a halottak száma hozzávetőlegesen negyvenre tehető.

Az első segélynyújtások és a sebesültek elszállítása közben megérkeztek a távolabbi elindított segélyvonatok is, szakértő mérnökökkel, szerelőkkel és munkásokkal. A tulajdonképpeni mentési munkálatok csak most indulhattak meg, mert az

egymásra borult és összetört kocsikból szerelők és hozzáértő munkások nélkül nem lehetett kiszedni a sebesülteket és a halottakat.

alább annyira fenyegeti az amerikai Unió csendesóceáni és ázsiai érdekeit, mint a szovjetéit. Két éven belül Japán teljesen szabad kezét nyer azáltal, hogy a Népszövetségből történt kilépése a szabályzat szerint véglegessé válik. Ugy Washingtonban, mint Moszkvában arra számítanak, hogy legkésőbb 1935-ben elkerülhetetlenné válik a fegyveres összecsapás a Távolkelet németjeivel, a japánokkal.

Litvinov washingtoni útja ezek után már csak szinte ünnepélyes formalitás. A tárgya-

A mentési munkálatok azonban még a szakértők irányítása mellett is nehezen ment, hiszen a kocsik egyrésze a vízben volt.

A katasztrófa igazi méretei pedig csak most bontakoztak ki. Az első két, illetve három halott, akit kiemeltek, a mozdonyvezető volt és a két fűtő. Nem kerültek egészen a víz alá, mert a gigászi mozdony felső fele kiemelkedett a habokból. A többi folyóba zuhant kocsiból nem is menthettek már ki élő embereket.

EMELKEDIK A HALOTTAK ÉS A SEBESÜLTEK SZÁMA

Az esti órákig összesen 32 halottat ástak ki a romok alól. A folyóba zuhant és teljesen elmerült kocsikban még 10-15 halottat sejtene. Ezek szerint tehát nem is negyven, hanem közel 50 a halottak száma.

De ez a borzalmas szám is emelkedik, mert a súlyosan sebesültek között sok van, akinek életbenmaradásához semmi remény sem fűzhető.

A sebesültek száma is megszaporozott. Az esti órákig a könnyebben sérültekkel együtt az orvosok összesen 150 embert kötözték be és utaltak nagyrésztben kórházba.

A Párisban és az egész országban keletkezett rémületet fokozza az, hogy a halottakat felismerni, személyazonosságukat megállapítani szinte lehetetlenség. A szerencsétlenség színhelyén törzsüktől el-

lások anyagát a londoni világ gazdasági értekezlet folyamán, magántermészetű megbeszélések során, nagyjából tisztázták is. Ezek szerint a szovjetkormány elismeri a Kerenszkij-adósságok egy részét, viszont egyidejűleg a diplomáciai elismeréssel ötszázmillió dolláros áruhitelt kap az amerikai Uniótól. E hitelkölcsön fejében a Szovjetszövetség főleg gépeket vásárol, hogy második öt éves tervét minél gyorsabban keresztülvihesse.

A közeljövőben tehát a Szovjetunió felveszi

választott karok, lábak és más testrészek hevernek. Sok áldozatnak nemcsak a fejét, hanem egész testét véres péppé zúzták az egymásra tódult kocsik vasalkatrészei.

HALOTTAS KAMRA A VÁRÓTEREMBEN

A halálos áldozatokat a közeli Bonneville állomás várótermébe szállították és ott ravatalozták fel. A váróterem most halottas kamra. Ide jönnek azok, akik hozzátartozóikat keresik a halottak között és az összeroncalt hullákon valami jelt kutatnak, amiről felismerhetnék őket.

Kedden este a bonnevillai váróteremben már 32 halott volt.

A VIZSGÁLAT

A vizsgálat, a szerencsétlenség okának megállapítására, természetesen, megindult és nagy körültekintéssel folyik.

Hivatalos jelentést még nem adtak ki, de elterjedt hírek szerint a katasztrófa okát kétségtelenül a pályatorok felületességében kell keresni. Vasutasok körében beszélik, hogy a szerencsétlenség színhelyén a pályatest mintegy 10 méteres hosszúságban meglazult és a sínek is elgörbültek. A mozdony kisiklásának csak ez lehetett az oka s a felelősség a vasutat terheli, hogy a pálya ellenőrzésére és gondozására nem fordította azt a figyelmet, amilyenre az ilyen nagyforgalmu vonalakon, ahol a gyorsvonatok 100 kilométeres sebességgel rohannak, szükség lett volna.

a diplomáciai viszonyt az amerikai kontinens legnagyobb államszövetségével is s ezáltal teljesen kiépíti nemzetközi kapcsolatait. Világpolitikai helyzete természetesen nagy mértékben megszilárdul ennek következtében, hiszen a Franciaországgal létrehozott szövetségszerű együttműködéshez most megszerzi a világ másik leghatalmasabb államának a barátságát is. Az orosz-amerikai összefogás kialakulása döntően fogja befolyásolni a világpolitika további fejlődését.

Mikes Imre bukaresti riportja

AZ ÜGYVÉD, AKI ÖLT

Berlinbe vágyott a 20 évre ítélt gyilkos ügyvéd

Bukarest, október 26.

Az első holttestet a család vette észre. A városból tért vissza, kosárral a karján. Felment az emeletre, hogy utjáról jelentést tegyen az öreg naccságának. Aki azonban már semmi-keppen sem hallgathatta meg, mivel bezúzott koponyával, vérbefagyottan és mindörökké elcsendesedve hevert a diványon.

A család eszeveszetten, kétségbeesve, tele torokkal ordítva rohant le az udvarra. Jaj, meggyilkolták a naccságot! — bömbölte fel a szomszédokat. Pillanatok alatt seregnyi ember gyűlt össze. Javarészt külvárosi nők, kócosak és konyhaszagúak. A szerencsétlen! — mondták. — Milyen csúf véget ért... pedig nem mes lélek volt... Ami egyébként nem volt igaz, mert az istenben megboldogult közönséges kerítőnő volt, aki évtizedeken át árulta a leányhust, csomó nyilvános házát építtetett és tartott fenn, ütötte, verte, zsarolta, éhezette az elesetteket, becstelenségek és undorító puruttya volt világleletében. Áldott rossz lélek volt az agyonvert öregasszony, nem használt még a légynek sem.

Mondom, mindez az emeleten történt. Néhány perccel később a hivatalos bizottság, amely a bünygi osztály főnöke, detektívkekből, az ügyeletes ügyészből és a vizsgálóbíróból állott, lement a földszintre, ahol a vén bordélyosnő fogadott leánya lakott a férjével, egy ügyvéddel. A lakást zárva találták. Hamarosan felkattintották a zárt és a harmadik szoba kilincsére felakasztva megtalálták az asszonyt. Vagyis az ügyvédné. A kötél kétszer csavarodott a nyaka köré. Lába lelógott a földre. A harisnyából kikandikáltak az ujjai. Az ügyvédné rut volt és piszkos.

A millióiból nem futott arra a kis darab civilizációra, amit a szappan jelent.

Ami igazolja azt, hogy a vagyon sokkal kezdetlegesebb műveltségi forma, mint a tisztaság.

A bordélyosnő és lányának halála délelőtt 10 órakor pattant ki. A gyilkosságot, amint ezt hamarosan megállapították, félkilencor követték el. A két nővér testén még ki sem húlhetett a szenny és máris felfedezték a bűntényt.

Ki a tettes?

A család azonnal alibit igazolt. A sóffér, aki szintén a ház felszereléséhez tartozott, csomó tanuval bizonyította, hogy 24 órája nem járt még a ház tájékán sem. Előkerítették az öreg bordélyosnő férjét. Pénztáros a letéti kasszájánál. Az egész hivatal tanusította, hogy a gyilkosság idején ott görnyedt a milliók mellett. Illetve a mi millióink mellett. A mi véres-verjétek adomillióink mellett.

Végül megkerült a fiatalasszony férje is. Az ügyvéd. Mint az örült rohant végig a lakáson. A harmadik szobában kinyitotta az ajtót és rábámult a kilincse. Ahol a felesége lógott.

A vizsgálóbíró feszülten figyelte minden mozdulatát. Miért nézett azonnal a kilincse? Miért nem a szobakárát kutatta? Miért nem az ágyon igyekezett találni valamit? Miért rohant egyenesen a harmadik szobába?

Az ügyvéd, férj minőségében, ráborult a holttestre, átkarolta az akasztottat, zokogott, tépte a haját, sápadt vol és veritékeny.

— Maga a tettes! — kiáltott rá a vizsgálóbíró.

Ezt a megállapítást a bíróság és az esküdt-szék utólag helybenhagyta. Szombaton huszévi kényszermunkára ítélték Nicolaescut, a kettős gyilkosság miatt.

Sajnos, az erdélyi közvélemény kevésbé figyelt fel a bűnygre. Sajnálatraméltó közöny. Mily rendkívüli szereplők! Mily rendkívüli család! Micsoda szörnyű fénykép a balkánpolgári családról!

Engedjék meg, hogy még egyszer felsoroljam a családtagokat:

1. Az öregasszony, akit agyonverték. Bordélyosnő, eltévelygett emberek husából milliókat facsart elő. Mindenre kész, elvetemedett, lelketlen. Szifilitikus.

2. Ennek az asszonynak a férje: A letéti intézet pénztárosa. Nélküle nem nyithatják ki az államkincstárt. Előkelő, hallgatag, savanyu főhivatalnok. Magasrangú uriember. Mikor a tárgyaláson megkérdezték tőle, vajjon nem kinos-e neki, hogy efféle családban tölti be a férji szerepkört, elcsudálkozott és azt felelte: Nem! Miért volna kinos?

3. A leány, akit felakasztottak. Már az ügyvéd előtt is volt férje, aki elhagyta. Ez azonban csak jelentéktelen incidens volt szerelmeinek beláthatatlan, erkölcstelen és prostitúciós izű tömegében. Piszkos, fonnyadt, züllött és műveletlen külvárosi figura. Szintén szifilitikus.

4. Az ügyvéd, aki elvette. Fiatalember, jóval fiatalabb, mint az asszony. Aki nászéjszákján megcsalta az

5. szereplővel a szolgálával. De az ügyvéd

azért nem hagyta ott, mert ugysem a szerelmét, hanem a vagyonát óhajtotta.

Ez a család társadalmi rajz. Annak a polgárosztálynak a fényképe, amely még közvetlenül a háború előtt is jellemző volt a balkáni szociográfiára. Prostitúció és tisztas szerelm, rang és bordély, ifjú lelkesedés és szellemi minőség keveredtek össze. Tartózkodás és szégyenérzet nélkül.

A bűnyget már csak ezért is érdemes lett volna végigfigyelni. Megismerhette volna belőle az ember a polgári erkölcsi rend kezdetlegesebb formáját, amely most már kihaltan van, hogy helyet adjon a magasabb foknak, amely nem kevésbé erkölcstelen és romlott ugyan, de sokkal szemérmesebb és ezért elviselhetőbb.

Az ügyvédek, aki agyonverték az anyósát és felakasztotta a feleségét, titokban volt egy menyasszonya is. Elégé csinos, jelentéktelen leányzó. Közvetlenül az ítéletkiáltás előtt, hajnalban, a zsufoltság megelt tárgyalóteremben, amely gőzölt, mint egy nyilvános fürdő, a vádlott így szólt:

— Ha felmentenek, elmegyek vele Berlinbe és új életet kezdek...

Ez a kijelentés több szempontból is jellemző. Mindenekelőtt azt, hogy Berlinbe vágyott. Ez az a város, ez az a társadalom, ez az a közeleti rend, amely felkeltette érdeklődését és rokonszenvét. Nem Páris. Nem London. Nem Stockholm. Hanem Berlin.

Nincs kötszer és gummikesztyű a csik-szeredai kórházban

Ez társadalombiztosítás és ez közegészségügy?

Csikszereda, október 26.

Veress Lajos csikszépvízi cipésmester Péter János nevű segédje beteg lett. Mint biztosított tag, jelentkezett a Társadalombiztosító csikszeredai fiókjánál.

Kórházba utalták.

Itt megállapították, hogy azonnali műtetre van szükség, mert ellenkező esetben a beteg élete veszélyben forog. Péter János hajlandó volt alávetni magát a műtétnek. De a kórházban nem volt kötszer és gummikesztyű, amivel az operációt végre tudták volna hajtani. Így aztán a sovány fizetéséből megspórolt néhány garasa a szükséges kötszerekre és a gummikesztyűre ment el a betegnek, mert a betegsegélyző az orvosok részére elfelejtett ilyen „fölsze-

leges” holmokra kiutalni a szükséges összeget. Operáció után saját kötszereivel kötötték be a szabályszerűen bebiztosított tagot.

A második kötésnél azonban igen kellemetlen helyzetbe kerültek az orvosok operált betegjükkal együtt.

Ismét nem volt kötszer.

A régít nem lehetett használni. Egy darabig tanakodtak, majd a cipészegéd fehérneműit tépték szét és használták fel kötszer helyett. Így fest 1933-ban a társadalombiztosítás és a közegészségügy Romániában. Ahol a közegészségügy adókat — különösen a Székelyföldön — drákói kegyetlenséggel hajtják be.

Hová tűnnek el az adómilliók, hogy már kötszerre sem jut a kórházaknak?

Hová?

Sohasem lehet megtartani a szatmári betegeshajlamuak klubjának főtárgyalását

Az egyik vádlott Amerikába szökött, a másik Csehszlovákiába ment futballmeccsre

Szatmár, október 26.

Hónapokkal ezelőtt nagy port vert fel az erdélyi sajtóban, hogy Szatmáron felfedeztek egy klubot, amelyet Páva István háztulajdonos és betegeshajlamu társai alapítottak. A klubban fiatal fiukból és ismert szatmári közéleti személyiségekből álló társaság naponta förtelmes orgiákat üzött. A klub működése úgy derült ki, hogy Nagy Jenő huszonkét éves fogtechnikus öngyilkos lett. Revolverrel főlölte magát és meghalt. A fiatalember megdöbbentő bucsulevelet hagyott hátra. A bucsulevélben megírta, hogy Páva István hálózába kerítette és a klubba bevezette. Időközben azonban szerelmes lett egy leányba, akinek apja szintén a klub tagja volt. A szerelmes fiu kimaradt tehát a klubból és annak rendje, módja szerint eljegyezte a szerelmeit.

Pávák azonban nem nyugodtak bele a dolgokba.

Megfenyegették a fiut, ha nem áll tovább is rendelkezésükre, hát menyasszonya előtt leleplezik múltját.

A szerencsétlen fiatalember erre, a séggyentől való félelmében, öngyilkos lett és bucsulevélel leleplezte az egész társaságot.

Mára már másodszor volt kitűzve az ügy főtárgyalása a szatmári törvényszék elé, de a tárgyalást ezuttal sem lehetett megtartani. Úgy a vádlottak, mint a tanúk nagyrésze nem jelent meg. Így például az egyik vádlott:

Bernáth Kálmán időközben Amerikába szökött. Riedermann Béla kereskedősegédéről, akit a nyár folyamán kabinlopásért letartóztattak és leleplezték, hogy a kabinok fosztogatásából pezsgőzik és öltözködik elegánsan, kiderült, hogy az Olimpia sportegyesület társas-kirándulásával, pontosan a tárgyalás előtt Csehszlovákiába ment futballmeccset nézni.

A bíróság végül is a pört márciusra halasztotta azzal, hogy a távollévőket rendőrségre elővezetett, míg elrendelte mindazok körözését, akik nem tartózkodnak az országban.

gosak és így jutnak a gaynusított beismeréshez, akkor rendben van minden. Aláírjuk a husz évet.

Igy bizonytalansági érzéseink vannak. És sajnálkozunk.

Ebben a pörben, amelynél nagyobb érdekldést még nem váltott ki bűnygy Romániában, az ügyvéden keresztül egy egész társadalmi rendszer állott mikroszkóp alatt. Az igazság nagyszerű munkát végezhetett volna. Min egy kutató. Egy professzor.

Ehelyett mindössze anyagi jogszolgáltatásra volt képes és egy magasabb erkölcsi sugár helyett, amely a nap vakító pázmájaképpen ragyoghatott volna be lelkünkbe, megrendítette amugy is ingatag hitünket.

— Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes „Ferenc József” keserűvíz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű- és rendes balmködést biztosít.

Buna téglagyári igazgató egyelőre legyőzte Temesvár városát

Temesvár, október 26.

Már többször beszámoltunk arról a harcokról, amely a temesvári városi tanács és Buna Demeter volt téglagyári igazgató között tart egy idő óta. Bunát a városi tanács felmentette jelenlegi állásától és más beosztást adott neki s egyben arra kötelezte, hogy a téglagyárban levő természetbeni lakását ürítse ki. Buna azonban nem volt hajlandó feleltesséinek rendelkezését tudomásul venni és teljesíteni, mire a város vezetősége pert indított ellene.

A temesvári törvényszék most tartott tárgyalást ebben az ügyben s általános meglepetésre, a város keresetét, formahibákra való hivatkozással — elutasította s egyben arra kötelezte a várost, hogy 5 ezer lej perköltséget is fizessen meg. A városi tanács jogi képviselője az ítéletet megfellebbezte az ítéltáblához.

Vajda miniszterelnök részvételével

Szombaton nyílik meg a temesvári mintavásár

Temesvár, október 26.

Szombaton délelőtt nyílik meg ünnepélyes keretek között a temesvári áru-mintavásár. A bányási és romániai iparnak erre az impozáns megnyilvánulására külföldről is már számosan bejelentették megjelenésüket.

A temesvári mintavásárt egyébként Vajda Sándor miniszterelnök személyesen nyitja meg ünnepélyes formában között.

Ha butorait tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Készpénzért nagyon olcsón és hatékonyan is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYÁR R-T.

MAROSVÁSÁRHELY — BUKAREST — BRASSÓ

la - BCU Cluj-Napoca.

DÉVA

Ha valaki békében is megfordult ebben a városban és most is elveti a sorsa ide, talán csak az tudja lemérni igazán azt a szörnyű különbséget, amely itt bekövetkezett.

Déva mindig a vidékből élt. Abból a vidékből, amelynek valamikor nagyon jól ment.

Zsilvölgye volt a Hinterland és mi lett Zsilvölgyéből...

Az impériumváltás után is volt élet itt egyideig. Hatalmas idegenforgalom, virágzó üzletek, kereseti lehetőség.

Ma nyomor, szegénység, pusztulás.

Képzeltető, miképpen él, szenved és kínlódik a nagy román tengerben maradt magyarság.

Itt ma már a románoknak is rosszul megy, képzeltető, hogyan él a magyarság.

Rengetegen elrepatriáltak innen az impériumváltás idején és akik itt maradtak ijedten és reménytelenül néznek már a legközelebbi holnap elé is.

A szó szoros értelmében kenyérgondjai vannak még azoknak is, akik még tegnap nagyon jómódúaknak számítottak.

Az biztató, hogy az egységes nagy nyomorúságban megindult egy lelki áramlat, amely az összefogás céljait szolgálja.

A nyomor összekovácsolja az elhagyottakat.

Talán elérjük azt a nagy leromlásban, amit a jólétben nem tudtunk elérni.

Téves kapcsolás

Történik: Déván. Idő: esti 8 óra. A szolgálatos rendőr elmegy egy magánház előtt, majd megáll egy lefüggönyözött ablak alatt, ahonnan szenvédeyes férfihang szűrődik az utcára:

Férfihang (fojtott hévvel): Jaj, milyen drága! Nem bírom tovább! Ebbe bele lehet örülni! Kikapcsolom!

Női hang (kőnyörgő): Ne kapcsold ki!

Férfihang (tüzesen): De kikapcsolom! Te még nem ismeresz engem! (Vesztésként) Ha én egyszer akarok valamit...

Női hang: Csak még ma este ne, Jenő! Várjál legalább holnapig. Szegény anyám, ha tudná, sirna, hogy idejuttattam!

Rendőr (bekopog az ablakon):

Férfi (kidugja borzas fejét, rekedten): Mit akar?

Rendőr: Meg akarom az urat akadályozni... A naccsága sem akarja...

Férfi: Fő, hogy én akarom. Kikapcsolom, érti?

Rendőr (dühösen): Akkor velem gyűsz! Majd adok én neked erőszakoskodni, te bitang! Gyere ki...

Férfi: Dehogyan megyek! Amiért a villanyt ki akarom kapcsolni, mert az áram drága?! Hallottam ilyet...

Rendőr (meghunyászkodva): Az már más! Elárulhatom neked... izé... magának, hogy én is kikapcsoltam...

Férfi: Na látja! Azért nem kísérte be senki. Rendőr: Mit szóljon a szegény ember, ha még araszgód is sokalja! Pedig, ahogy én nézem, keres vagy 500 lejt havonta.

Férfi: Hát annyit éppen nem. Azért akarom kikapcsolni...

Rendőr: Teccett hallani, hogy a város pereli a villanytelepet?

Férfi: Nem érdekel. Attól még nem lesz olcsóbb a villany. Nem hiába, hogy Déván vagyunk, de csak dévajkodnak... Így van ez már évek óta!

Rendőr: Na, én megyek! Jóccakát!

Férfi (utánaszól): Szóval kikapcsolhatom?

Rendőr: Hát persze! Az áramot! Mer', ha rájövök, hogy egyebet... (Jelentősen megsuhogtatja gummitűjét és elballag.)

Sport

Ott van a festői szépségű dévai parkban a három teniszpálya. Az elsőn szokott játszani Groza Péter is. Nagy lendülettel játszik. Minden ütése olyan patétikus, mint egy nagyszerű — kortesbeszéd. Lendület, erő, mersz van bennük. S a labda, akárcsak a politikai népgyűléseken elpuffantott ígéret és kötelezővállalás, a hálóban akad fenn.

Leányaival szokott játszani Groza Péter s leányai verik el mindig. Ugyenkor a volt miniszter tréfás mélabuval sóhajt fel mindig:

— Már megint megverték!

— Megint?

Vajon, mire gondol a volt miniszter?

A várhegy

Déva büszkesége, híressége, drágaköve: A várhegy. Ezt mutogatják az idegeneknek, ide visszük a vendégeinket, ide járunk ábrándozni, szomorkodni és néha sirni is.

Kilátása a leggyönyörűbb.

Harmincperces út után feltűnik a legszebb panoráma, a Gaina csucsa, ahol még ma is megrendezik a híres leányvásárt. A Retyezát, a zsilvölgyi szénmedence fölött tündöklő Paring, az

aranybő erdélyi Erchegeység.

Mennyi gazdagság, mennyi munkaerő, mennyi lehetőség, amerre csak néz az ember a dévai várhegyről.

És mennyi tehetetlenség mindenfelé, a hová megy az ember.

Gyönyörű a kilátás a dévai várhegyről, amíg csak néz az ember.

Óh, be rettenetes a kilátás, ahogy egyszerre látni kezd.

A park és a kiabáló kisasszonyok, mint gazdasági fokmérő

Kora tavasztól késő őszig, állandóan száznál több rózsátó vint itt. A különböző színárnyalatú és illatú rózsák, a közel 12 ezer darab pompás színkeverékű nyárivirágok, minden belépőt elbűvölnek. Ha egyebet nem is, ebben a parkban, reggeltől-estig élvezni lehet az áldott napsütést, a jó levegőt és a természeti szépségeket.

Az új virágspark sétatjai egybeolvadnak a régi park sétányaival.

Rengeteg gyermek szaladgál itt kora reggeltől késő estig. Itt élnek, itt nőnek és virulnak együtt a virágokkal.

Meg a kisasszonyokkal, akik gondosan vigyáznak rájuk.

Rengeteg a gyerek és aránylag elég sok a kisasszony is.

A kisasszonyok olyanok, mint mindig voltak a kisasszonyok.

Olvasnak és mechanikusan kiabálnak a gyerekek után.

Időközönként felhangzik: mérgesen,

kérőn, biztatóan, vagy csak mint jeladás:

— Puui!

— Edgár!

— Petru!

— Titu!

— Hans!

Hallgatom sokáig a kiabálást.

Várom, hogy valamelyik kisasszony magyar nevet is kiált.

— Béla, vagy

— Jancsi.

Hiába hallgatom. Miesmit nem kiáltanak.

— Miért vajjon?

A magyarok már román neveket adnak a gyermekeknek. Nem.

Szó sincs róla.

Hanem?

A magyar gyermekeknek már nincsenek kisasszonyaik.

Ez is mérője a külön leromlásnak. Nem a kisasszony a fájdalom. A leromlás a fájdalom.

Déva = Groza Péter Groza Péter = Déva

Korkép, amelyik tulnő a helyi kereteken

Nagyon érdekes könyv volna az is, a melyet a legújabb kor történetírója a régi erdélyi román politikuskokról írna.

Egy olyan történelmi arcképcsarnokot megfelelő fotomontázssal. Arckép minden időből, ahogy átalakultak, ahogy változtak. Színből mondaná az ember őszintén, valószínű mondaná a történetírójuk finomabban.

Groza Péter! Ragyogó életrajzot lehetne és kellene írni róla.

Ő Déva, aki kinőtt Dévából. Misztikum, aki csupa realitás. Fost ministru és aktiv népvezér.

Déva: ez a szó asszociálódik ezzel a névvel, hogy Groza, de azért Groza sokkal többel asszociálódik, mint Déva.

Korrajz is lehetne egy jó életrajz róla.

Déván egyetlen gyönyörű modern ház van: a Grozáé. Külföldi mérnök tervezte, lapos, gusztusos épület. A legmodernebb. Egy olasz lap illusztrációja is lehetne, mint valamelyik herceg nyári kastélya.

Park is van körülötte, háta mögött, mint gigászi dekoráció: a dévai vár.

A dévaiak, azok is, akik sohasem jártak benne, ismerik az épület teljes beosztását.

Ezen a szárnyon van a dolgozó szoba, ott a gyerekek hálósobája, emitt a fogadó. Egész pontosan, még a mellékkezeliségek beosztását is tudják.

Groza Péter ennek a városnak örök témája.

Nem lehet rajta eligazodni, bár néha egész nyíltan megmondja, amit akar.

Jelenleg parasztlevelez.

Abban, amiket mond, furcsán keveredik a legprogresszívabb szöveg a fasiszta motívumokkal.

Ideológiailag semmiesetre sem kifejezsedett az, amit hirdet. Például:

— A politikában csak gazdasági faktoroknak van helyük. Tűnjenek el a hivatalos politikusok, meg a fiskálisok és legfőképpen a papok, akiknek csak a

szószéken és nem a parlamentben van a helyük.

Groza Péter különben fiskális. De ő — mondja — abbahagyta ezt a foglalkozást és kizárólag alkotó közgazdasági tevékenységet végez.

Ez igaz.

Groza csakugyan nem praktizál, mint ügyvéd, de azért..., de azért Déván tudják, hogy melyik irodába kell mennie annak, aki az ő ügyvédi találkozóira óhajta igénybe venni.

Közgazdasági tevékenység?

Igaz, ő ezt csinálja.

Övé a városi kávéház és szálloda bérlete... övé az egyik dévai bank... övé a... övé a... övé a... Ezt Déván időben is impozáns mértékig lehetne ismertetni.

Lapja is van, mindene van és néptribun tud lenni.

Tömegei vannak, hisznek neki ezren és ezren követik. A román parasztság egyik bálványa. Gazdasági természetű jelzavaival a kisebbségi tömegeket is szeretné magához kapcsolni.

Mindez nem furcsa. Mindez gyakori jelenség.

A furcsa az, hogy a modern népvézérnek van a leggyönyörűbb háza Déván, az idegen az ő szállodájában hajtja álomra fejét és az ő bankjából kérhetne kölcsönt, ha adnának neki.

Mindez már nem akadály. Olyan, mint a szerelmi házasság, nem baj azért, ha hozomány is van.

Ma semmi sem baj egy népvézérnél. A program sem, a vagyon sem. Ma ez az egyetlen reális próbálkozás: vezérnek menni.

És Groza Péter reális ember. Valaki, aki még a saját hazájában is apostol tud lenni.

Várni lehet tőle sokat. És Déva: vár. Nem szójátékból mondjuk.

Közüves Kelemen vagy: a dévai patent

Ez is dévai nevezetesség. Tudniillik ő és 12 társa voltak azok, akik félvéka aranyért és félvéka ezüstért hiába próbálták Déva várát felépíteni.

Mint ismeretes, amit délre raktak, leomlott estére, amit raktak estig, leomlott reggelre.

(Akkor még nem folyt a harc a kontárok ellen.)

Nó, akkor kötötték aztán azt a bizonyos egyezséget, hogy akinek felesége előbb jön fel, annak vérét és gyenge halmát keverik a mészbe.

(Oh, de ravasz közüvesek voltak ezek, egynehányan szabadulni akartak az asszonytól.)

Amint sokszor megírták már a lapok Közüves Kelemenre jött először, aki meg is ölének.

Az az érzésünk, hogy ha törvénybe iktatnák ezt a dévai patenzt, nagyban megindulna az építkezés. Ha minden építkezésnél legalább egy asszonyt szabadna megölni, nagyban fellendülne itt az építőszakmának.

A rohammal elfoglalt kaszinó Ülközet, amelyet nem kellen volna megvívni

Déva életének — a gazdasági válság és a szocialist bajok horizontján túl — van egy nagyon, de nagyon fájdalmas sebe. Nem gyógyult be az évek során mert az ilyen sebekre még az idő múlása is nehezen csurgat gyógyító balzsamot.

Ez a fájdalmas seb — a dévai magyar kaszinó...

Hatalmas, gyönyörű épület. Testvérek között is megért vagy 5 milliót. A dévai magyarság filléreiből, munkájából nő ki a semmiből, hogy otthona legyen a magyar társadalomnak.

Ez a meleg otthon már régen nem a magyarságé.

Elveszett, mint annyi más közintézmény. Könnyen és simán veszett el. Semmiféle appelláta nem lehetett a fájdalom és lesújtó ténnyel szemben.

Elveszett az alapszabályoknak egy valóban nobilis rendelkezése folytán. Egy teljesen ártatlannak látszó kis szakaszoka miatt. Amely a béke boldogabb éveiben a polgárság és a hadsereg örökös badiállapotát akarta megszüntetni és elüntetni a dévai közéletből.

Ez a pont azt foglalta magában, hogy a magyar kaszinónak a helyőrség tisztjei — hivatalból mind tagjai.

Az impériumváltás után ezt a paragrafust visszafordították a dévai magyarság ellen. Igen, a helyőrség tisztjei hivatalból tagjai lettek a magyar kaszinónak.

Ne bolygassuk a fájdalmas sebet. Tagjai is maradtak. Csak a magyarság, a gyönyörű, impozáns épület megteremtője eszorult ki belőle.

Ez a seb még ma is fájdalmasan lüktet a dévai magyarság testén, másfél évtizeddel a nagy világváltozások után is.

Tulkönnnyű volt ez a győzelem, nem lett volna szabad megvívni.

MOLNÁR-JOVITZA

Rádiósok könyve

A rádió elméleti és gyakorlati ismertetése. Legújabb ez évi kiadás, 373 ábrával.

ÁRA 144.- LEI

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Rodostóból Szóliába utazik Gömbös Gyula

Ankara, október 26
Gömbös Gyula magyar miniszterelnök és Kánya Kálmán kedden délelőtt meg-
látogatták a rodostói török kormányzót,
majd a rodostói Rákóczi-ház felavatási
ünnepségén vettek részt. A magyar elő-
kelőségek kedden este visszautaztak
Sztambulba. Gömbösék csütörtökön reg-
gel Bulgáriába utaznak. Ugy a bolgár
határon, mint Szófiában, — ahová csü-
törtök délutánra várják a magyarokat
— ünnepélyes fogadtatást készítenek elő
a vendégeknek.

Ötezer lej felszerelési díjat kell lefizetniük a tüzer- önkénteseknek

Bukarest, október 26
A hadügyminisztérium tudomására
hozta azoknak az önkéntességi joggal
bíró 1934-es korosztálybeli ifjaknak, a
kiket saját kérelmükre, avagy hivatal-
ból a tüzérseghoz osztottak be, hogy leg-
később november 25-éig, amikor a felvé-
teli vizsgák eredménye ismeretessé vá-
lik, hogy nem tudják az összeget lefizet-
ni. Ezeknek a felszerelési díjmentessé-
get szegénységi bizonyítvány és szülei
adóbizonylata kíséretében kell kérel-
mezniük.

Azoknak az ifjaknak, akik nem men-
nek át a felvételi vizsgán, a letétbe he-
lyezett 5 ezer lej díjat visszaszolgáltat-
ják, azokat viszont, akik nem fizették
le az összeget és szegénységi alapon díj-
mentességet sem kértek, az ország leg-
távolabbi részein levő ezrekhez ve-
ménylik.

Vargatu „mérnök” aktát lopott a csiksze- redai törvényszékről

Csikszereda, október 26
Néhány hónappal ezelőtt Raducanu
Mária óvónő való-keresetet indított fér-
je: Vargatu Miklós ellen. Keresetét a
férj minősíthetetlen bánásmódjával in-
dokolta az asszony.

A törvényszék több alkalommal meg-
kísérelte a házasságok kibékítését, de
hiába fáradozott. Az óvónő újabb és
újabb vádakkal állott elő férje ellen,
többek között azt hozta fel, hogy a bu-
karesti törvényszék szélhámosa miatt
5 hónapi fogházra ítélte Vargatut.

A férj tiltakozott valóni akaró felesége
állításai ellen. Erre a bíróság utasította
Raducanu Máriát, hogy állításait hiteles
ítélettel támassza alá.

Az asszony ügyvédje be is szerezte a
kérdéses okiratot, amit beadvány kísé-
retében a percsomóhoz mellékel.

Tegnap Vargatu Miklós felkereste a
törvényszék iktatóját és azzal az indok-
kal, hogy a periratokat tanulmányozni
akarja, elkérte a doszárt. A szolgálatos
tisztviselő gyanútlanul teljesítette Vár-
gatu „mérnök” kérését.

Vargatu néhány percig forgatta az ak-
tát, majd egy alkalmas pillanatban

kabátja belső zsebébe süllyesztette a
percsomóhoz mellékelte hiteles tör-
vényszéki ítéletet, mely kétségtelenül
igazolta nyolc havi börtönbüntetését
és gyorsan távozott.

A tisztviselő átnézte a „mérnök” által
elhagyott iratcsomót és azonnal felfe-
dezte az okirat-lopást. Két társával Vár-
gatu után eredt, de mivel nem érték utól,
értesítették az ügyészséget, mely azon-
nal megindította az eljárást.

Értesüléseink szerint már a vádiratot
is elkészítették a mérnök ellen, sőt a
törvényszék a napokban le is tárgyalja
a nem mindennapi aktalopás ügyét. A
fejelemények elé érhető érdeklődéssel
tekintenek meggyeszerre, annál inkább,
mert ez a Vargatu „mérnök” volt az, aki
crószzakkal a kisiparosok elnökévé akar-
ta „felküzdni” magát, sőt, hogy célját
elérje, az idevonatkozó alakulási jegy-
zőkönyvet is megghamisította.

Egy életreszóló lépést...

jelenthet mindenki számára, ha belép az Állami
Osztálysorsjáték valamely elárusítóhelyére!

MERT...

Nov. 9-én kezdődik a IV-ik, új huzás-
sorozatot magábafooglaló sorsjáték,
amely 1934. március 26-ikáig tart.

Ezen huzások tartama alatt, mind az 5 osztályban 40.000 nyere-
ményt sorsolunk ki összesen több mint 244.000.000 Lei értékben

13 nagy nyereményt 1.000.000 lejtől 5.000.000 lejig.

53 főbb nyereményt 100.000 lejtől 5.000.000 lejig.

5 befejező prémiumot, amelyeknek mindegyike külön 1.000.000
lej, vagy egy befejező nagy prémiumot 5.000.000 lej összegben

Az újjátéktervezet több és jelentékenyebb nye-
reményt tartalmaz, mint az eddigi tervezetek.

Indokolt reményekkel játsszon már az I. osztályban is,

hogy az öt osztály minden huzásában részt vehessen,
nem leledve, hogy minden második szám nyer.

Tele reménnyel vegyen hát sorsjegyet már az I. osztályra,

amely kezdetől megadja az 1.000.000 lejes lö-
nyeremény lehetőségét.

ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Elrendelték a vasuti kocsik fűtését

Bukarest, október 26

Noha rendszerint csak november 5-én
kezdik meg a vasuti kocsik fűtését, az
idén, tekintettel a hirtelen beállott hi-
degre, a vasutigazgatóság elrendelte,
hogy a fűtést azonnal kezdjék meg. Az
igazgatóság már szétküldte az utasítást
a forgalmi szerveknek.

Szélhámosnők a buka- resti tiszti-otthonban

Bukarest, október 26

Tátaru Jon dr., a nagybányai 7-es ha-
tárőrezred kapitánya Bukarestbe utazott
hogy a magával vitt 26 ezer lejért be-
vásárlásokat eszközöljön. A kapitány a
bukaresti „tisztikaszinó” otthonának 19.
számu szobájában szállt meg, ahonnan
az est folyamán a városba távozott. Tá-
taru csak 4000 lejt vitt magával, míg
22 ezer lejt az asztalon levő irattáskában

Vásároljanak szerencsés sorsjegyet a

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-I.

Cluj, Piața Unirii 20.

a Román Állami osztálysorsjáték főelárusítójától
és vidéki bizományosaitól.

Postai megrendelések a legpontosabban eszközölhetnek.

hagyott. A szobaasszonynak meghagyta,
hogy szobájába senkit se bocsásson.

Tátaru, aki csak éjfél felé került ha-
za, megdöbbenve tapasztalta, hogy
irattáskája a 22 ezer lejjel együtt el-
tűnt.

Nyomban kérdőre vonta a szobaasszonyt,
aki elmondotta, hogy röviddel a távozá-
sa után egy középiskolai diák kíséreté-
ben két hölgy jelent meg az otthonban.
A fiatalabbik azt állította, hogy a kapi-
tány felesége és a szobakulcsot kérte, a
mit ő át is adott.

A kapitány a lopásról úgy a térpa-
rancsnokságon, mint a rendőrségen je-
lentést tett. A szobaasszony a két nőről
pontos személyleírást adott és így a ha-
tóság azt hiszi, hogy rövidesen kézreke-
rülnek.

SZINPADON

Rendező: Ez a jelenet az északi sarkon
játsszódik. Bundát kell viselni.

Színész: Sajnos, nincs bundám. Helyet-
te trikót és meleg mellényt vettem fel.
(Die Muskete)

ELTALALTA

Leány: A tigrisvadászat nagyon veszé-
lyes sport lehet.

Tanár: Igen, különösen, ha tigrisek is
vannak jelen. (Der Lustige Sachse)

IDŐSZERUEN

— Na, öreg, mivel foglalkozik ezekben
a napokban?

— Butoreladással.

— Ad el sokat?

— Csak a sajátomat.

(Nottingham Evening News)

K Ö Z G A Z D A S Á G

A román ipari törvények akadémikus értékéről

Irta: FIGUS ALBERT

A magyar párt szatmári alelnöke, az Iparos Otthon kultúrelnöke

Ha egy ország ipari védelmét abból a szempontból lehetne megbírálni, hogy terjedelemben mennyi törvénnyel bástyázták körül, akkor a felületes, külső látszatra: az ipar Eldorádója itt van nálunk.

Amíg évek hosszú során keresztül a román kormányok és a parlament, teljes érdektelenséggel viselkedett minden ipari érdekekkel szemben, addig a legutóbbi parlamenti működés alatt az ipart érintő törvényeknek légiója született meg.

Ami pedig a legcsodálatosabb és szinte példátlanul áll az országok gazdasági életében, hogy minálunk valahányszor egy-egy ilyen védelmet nyújtani akaró törvényes rendelkezés jelent meg, mindannyiszor azok jajdultak fel, azok jelentették be hangos szóval a tiltakozásukat, akiknek a védelméről a kormány gondoskodni akart, vagyis az ipari érdekképviseltek.

Talán a legklasszikusabb példája ennek a Társadalombiztosító-törvény életbeléptetése, amely nem egyéb, mint a nyugati országok hasonló törvényeinek hűséges másolata és amely törvény sok évtizedes hiányt akar pótolni, az önálló kisiparosok betegségyezését, baleset és agkori biztosítását.

Már a törvény rendeltetésének megnevezéséből megállapítható az, hogy a kormány a legégetőbb szociális kérdéseket akarja megoldani a törvényével, hogyan lehet tehát az, hogy az ország kisipara, szinte lázadászerűen védekezik és tiltakozik a törvény életbeléptetése ellen.

Ez az érthetetlen magatartás, speciálisan romániai okokból keresendő. Nem a törvény rossz és megbízhatatlan, hanem az érdekelt gazdasági osztály elbizárosztása szerint a mindenkori kormányok rosszak és megbízhatatlanok és az ország kisipara nem bízik abban, hogy a törvény rendelkezése alapján, évtizedeken keresztül meghozandó áldozatait, valaha is kapni fog valamelyes ellenértéket.

Már pedig a biztosításnak minden nem egyedül csak a bizalom kérdése és ha ez nincsen meg a kedvezményezett tömegben, akkor az egész szociális törekvés illuzóriussá válik.

Másodszorban tekinthetjük, hasonló védelmi céllal megalkotott törvényes rendelkezéseknek a munkakamarák felállítását, amely szintén „nyugati kópia”, egy olyan palánta, amelyet a teljességgel neki meg nem felel talajba ültettek át.

Ez a törvény egyáltalában nem számol a termelés örök törvényeivel, a benne mutatózó és legyőzhetetlen érdekeltségekkel, a tüzet a vízzel keveri össze, kiegyenlítődet keres ott, ahol ezt a fizikai szabályok előretudottan meg nem engedik.

A munkáltató érdekét (tőke) a munkásosztály érdekével (munka) gyömszőli egy szakaszba, mintha sohasem hallott volna semmit a tőke és munka örök harcáról.

Ennek az intézménynek a működése már eleve ki van cövekelve.

Vagy békés együttműködésben akar élni és akkor kerül minden beavatkozást a lényeg tekintetében, vagyis nem csinál semmit; vagy csinál szociálpolitikát és akkor a magában hordott ellentétes erőnek kirobbanása önmagát fogja megsemmisíteni.

Harmadik ut nincsen.

Beszélhetnénk még a hatáskör nélkül maradt ipartestületekről, amelyek a legkedvesebb formái az ipari autonómiának, de halálra vannak ítélve, foglalkozhatnánk a kontingentálási rendelettel, amely az ország kisiparának anyagbeszerzési lehetőségeit és ezzel életfeltételeinek ötvenszázalékát megölte, beszélhetnénk a patenta fixa adózásról, amely az ország kisiparának a nyakára a kontárok ezreit ültette, de ha mindezekkel foglalkozni akarunk, akkor nem újságírókat, hanem tanulmányoknak köteleit kellene megírnom.

Sokba kerül a Banca Națională deviza- és valutamonopoliuma

Allítólag a Nemzeti Bank azért kapott monopoliumot, hogy konverziós veszteségeinek egy részét behozza

Bukarest, október 26.

A Banca Națională az egyedüli pénzintézet, amely a jelenlegi deviza- és valutazárlat mellett valutákat és devizákat kiszolgált. A devizakényszerződések bevezetése után egyes nagyobb pénzintézetek már engedélyt kaptak arra, hogy a valuta- és devizázleteket közvetítsék. Később ezt az engedélyt visszavonták és ettől a pillanattól kezdve csakis a Banca Națională szolgáltathatott ki idegen pénznemeket.

Ez ellen a szolgáltatás ellen sok a panasz. Mindenekelőtt azt panaszzák, hogy ez a valuta nagyon drága. A Banca Națională hivatalosan 113 lejért veszi a dollárt és 123 lejért adja tovább, az angol fontért 525 lej ad és 535 az eladási ára. Az effektív márká 39.80-ról 41.50-re ugrik, ha gazdát cserél. És így tovább: minden valutának és minden devizának aránytalanul magas az ára. Régebben, míg a bankok közvetítési tevékenysége mellett „valutagazdálkodtunk”, a pénzintézetek bankokkal elégedtek meg.

Sokat beszélnek arról, hogy miért szabad a Banca Naționalănak ilyen drága valutákat árulni. Vannak vélemények, amelyek szerint a monopolium jog ellenében az állam nagyobb államkösszönökkel rekompenzálta magát, olyan verziók is vannak, hogy így akarta a kormány a Nemzeti Bankot kárpótolni azokért a veszteségeikért, amelyeket a konverzió kapcsán elszenvedett.

Akárhogy is van a dolog, a közönség nagy összegeket fizet rá erre a monopoliumra. Végső soron ugyanis a behozott árukat drágítja meg a drága deviza.

De drágul a külföldi pénz még azért is, mert a Banca Națională nem azt a devizát adja a vásárlónak, amit a vásárló szükséges, hanem azt, amiből éppen készlete van. Hiába kér az importőr svájci frankot, amikor a Banca Naționalănak például csak dollárkészlete van. Ilyenkor kénytelen dollárt elfogadni, ami azt jelenti, hogy a dollárt, kiutalva, ismét svájci frankra kell átváltania. Az ilyen átváltásoknál természetesen pontok siklanak el, amely diffe-

renciát ismét a vásárló- és fogyasztóközönség szenved el.

A monopolium megváltoztatását senki sem remélheti. Az állam és a Banca Națională viszonya sokkal szövevényesebb és lekötöttebb, minthogy a kormánynak módja lenne ezt a viszonyt megszakítani. Bele kell törödni ebbe a valutadrágaságba, de nem lehet beletörödni abba, hogy a kiutalás eljárása nagyon komplikált és — rigorózus. Annak, hogy valaki a Banca Naționalănál valutát, vagy devizát kapjon, rengeteg szabályzata és előírása van. Mindezek tetejében ezeket az előírásokat egyre jobban komplikálják és minduntalan újabb és újabb kikötésekkel duzzasztják. Itt legalább valamennyi enyhítést és segítséget! Könnyebben és több kereskedelmi szellemmel kellene ezeket a kiutalásokat kezelni, hogy legalább a bánásmód és az elbánás feleltesse el a fogyasztóval, hogy évente egy-néhány millióval, — vannak vélemények, hogy legalább egy millióval — túlfizeti a gazdasági élet a monopolizált devizát és valutát.

Teljesen kimerült a Romániának engedélyezett magyar tűzifakontingens

A magyar tűzifakereskedők azt kívánják, hogy ne kössék mennyiséghez az erdélyi tűzifabehozatát

Budapest, október 26.

Annak idején részletesen beszámoltunk arról, hogy Magyarország tűzifaszükségletéből 12 ezer vagonos kontingens engedélyezett Románia számára. A magyarországi tűzifakereskedők ennek a kontingensnek terhére az év folyamán fát rendeltek Romániából. Ma, október végén, az a helyzet, hogy a magyar piac már nem tud Romániából fát rendelni, mert kimerült a kontingens. A magyar piac azonban a többi országokból sem kap fát, mert az engedélyezett kontingenseket teljesen felélt.

A magyar tűzifakereskedők most azzal a kérelemmel fordultak kormányukhoz, hogy az adjon

a Magyarországnak szempontjaiból számba jöhető tűzifaexportáló államoknak további pótkontingenset. Az a famennyiség, amely ma Magyarországon fekszik, nem elég arra, hogy a téli fűtést fedezzék belőle és ezért égető szükség van arra, hogy az országot környező és erdővel rendelkező államokból további mennyiségek Magyarországra bejöhessenek.

Nagyon érdekes, hogy a magyar tűzifakereskedők Romániát illetőleg azt kívánják, hogy ezzel az állammal szemben egyáltalában ne állapítsák meg a behozható mennyiséget, hanem engedjék meg, hogy Romániából annyi tűzifát bevihessenek, amennyire éppen szükségük van.

Félmilliórs bírság a Militer-szeszgyár ellen

(Szilágyosmlyó.) A Militer-féle szeszgyárra nemrégiben egy félmilliórs bírságot vetettek ki, mert a gyárból eltűnt másfél ezer liter szesz. A gyár a bírságot felfolyamodta és annak kérdésében most kellett volna a nagyváradi táblának döntenie. A táblai tárgyaláson azonban a főügyész azt a kifogást emelte, hogy a bírság ügyét tárgyalni sem lehet, mert azt a szeszgyár elkésve adta be.

Az érdekes ügyben a tábla még nem döntött.

Vasgyárainknak már nem tetszik a kisántant gazdasági összeműködése

(Szinaja.) A szinajai kisántant tárgyalások során felmerült az a terv is, hogy a három államnak gazdaságilag egymást ki kell egészítenie. A gyakorlatban ez az elv azt jelentené, hogy Románia és Jugoszlávia agrártermékekkel látná el Csehszlovákiát, míg a cseh ipariparikkal öntené el a másik két agrárrálmot.

Ez ellen a terv ellen először a romániai vasgyárak tiltakoztak. Csehszlovákia ugyanis azzal az indoklással, hogy a cseh vasipar a volt Osztrák-Magyar Monarchia szükségletének 70 százalékát ellátta, azt követelte, hogy a cseh vasipar a két agrárrálm szükségletének hetven százalékát elláthassa. Ez ellen a terv ellen természetesen a hazai vasgyárak tiltakoznak és hivatkoznak arra, hogy üzemük már olyan teljesítőképesek, hogy a szükséglet javarészt el tudják látni.

A politikai összebékülés tehát a gazdasági versenyt máris akadályozza. Ezt előre be lehetett jósolni, akárcsak azt is, hogy a kisántant gazdasági összeműködésének gyakorlati végrehajtása elő a hazai ipar — és nagyrészt loggal, — akadályokat fog gördíteni.

Kik fizetnek ingatlanuk után egyenérték-illetékeket?

(Bukarest.) A módosított bélyegtörvény eltörölte az üzemi épületek és ingatlan berendezések egyenérték-illetékmentességét. Ezt az illetéket tehát az üzemi ingatlanoknak és épületeknek ismét fizetni kell.

Az ide vonatkozó adóvallomásokot december 31-ig kell beadni.

Egyenérték-illetéket tartoznak fizetni a közérdekű jogi személyiségek és ebbe a kategóriába tartoznak a felekezeti ingatlanai is. Magánjellelű jogi személyiségek, mint például kulturális intézmények, alapítványok, stb., kereskedelmi társaságok ingatlanvagyonára és ingó vagyonára is, a részvénytársaság és szövetkezetek csak természetük, vagy rendeltetésük szerint fizetik ki a részvénytársaságok, amelyek kizárólag ingóságok és ingatlanok eladásával foglalkoznak, mentesek ez alól az adóem alól.

Magán- és közjellelű jogi személyiségek minden ingatlan vagyonára után 0.4 százalékot, ingó vagyonra után pedig 0.2 százalékot fizetnek.

Az üzemek és üzemi berendezések egyenértéke 0.08 százalék.

Az egyenértékadó megállapítása ugyanugy történik, mint a rendes jövedelmi adó kivétel és az a szokott módon felebebehető meg.

A B. L. tőzsdéje

(Nagyvárad.) A biharmegyei Agrárkamara a nagyváradi terményárakról az alábbi jelentést adta ki: buza 350—360, árpa 180—185, lucerna-lóhere 100, rozs 190—200, élesztés 17—18.

A közgazdaság hírei

(Bukarest.) Bukarestben néhány nap óta Gafencu miniszter elnöklése alatt ismét ülésezik a román-cseh kereskedelmi delegáció. A tárgyalások az új kereskedelmi és kliring-egyezmény körül folynak.

(Bécs.) A bécsi tavaszi mintavásárt 1934. március 13 és 25-e között tartják. A romániai vasutak igazgatósága értesítette a mintavásár rendezőségét, hogy a bécsi mintavásár romániai látogatóinak a CFR vonalain a visszautazás alkalmával 50 százalékos menetdíjkedvezményt ad.

(Csikszereda.) Az összes csikmegyei italmérőket néhány nappal ezelőtt a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatósághoz rendelték azzal, hogy hozzák magukkal régi engedélyüket is. A pénzügyigazgatóságnál közölték velük azután, hogy 660 lej bélyeg felragasztása ellenében új engedélyeket kapnak. A régi bélyegilleték 24 lej volt. Azért hívták őket Sepsiszentgyörgyre, hogy ezt közöljék velük? Ezért fizettek vonat-költséget és töltötték idejüket? Miért kellett mindezt személyesen Sepsiszentgyörgyre utazniuk? A régi engedélyüket a posta is elvihette volna Sepsiszentgyörgyre!

— Nyereménykönyvtulajdonosok figyelmébe. Steiner József, a B. L. sorsjegyrovatvezetőjének kiadásában november elején egy sorsolási újság jelenik meg, mely tartalmazni fogja az összes európai törlesztés sorsjegyek húzásjegyzékét. A minden hó 15-én megjelenő lap évi előfizetési ára 120 lej lesz. A kiadó kéri az érdeklődőket, szíveskedjenek címüket vele: Suplacul de Barcău jud. Bihor közölni, hogy a lapból mutatványszámot küldhessen. Egyelőre minden pénzküldemény mellőzését kéri.

Minden cukorbetegnek el kell olvasnia!
MOST JELENT MEG!

A CUKORBETEG KÖSZTJA

Cukorbeteg részére írta: Dr. Horvay Sajos, a ligetszanatórium v. főorvosa.
II-ik bővített kiadás ára 78 lej
Tartalomjegyzék: Hogyan alakul ki a cukorbeteg köztja? — A cukor- és szénhidrátmentes alapok. — Miként használjuk fel a megengedett szénhidrát-tartalmú élelmiszereket? — A zsírszegény és fogyókósz. — Egy főzeléknep. — Zablisznap és más szénhidrátus napok. — Az insulinnal kezelt cukorbeteg köztjáról. — A cukorbeteg gyermek köztja. — Néhány ószinte tanács cukorbeteg részére. Idényétlapok. — Konyhareceptek. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó.

Munkában a brassói munkabíró

Brassó, október 26.

A brassói munkabírószék kedden délután kezdte meg a működését. A munkabíró, egyelőre, a felek kibékítésén dolgozott és csak abban az esetben utalta az ügyet az ülnökökkel kiegészített bíróság elé, ha a peres felek között nem jöhetett létre békés megállapodás. A keddi nap folyamán Jonescu bíró foglalkozott Kati János brassói ács-mester ügyével, aki 98.400 lej felmondási díjért perelte be a brassói Czelli sörgyárat. Kati János 1909 szeptember 1-től egészen 1932 október 15-ig volt a cégnél alkalmazva, tehát 23 éve és másfél hónapja szolgált tisztességgel a munkaadót, amikor az minden kártérítést nélkülül tíz-négy napos felmondási idővel az utcára dobta. Jonescu bíró felszólítására a Czelli gyár ügyvédje Hintz Jánost, a brassói „Ileș”-gyár igazgatóját és Eitel Albert brassói szappangyárost, míg felperes Bagoly János asztalos munkakamarai elnököt és Cârstocea Miklós brassói vasúti alkalmazottat kéri fel ülnököknek. A bíróság az ügy érdemében megtárgyalását november 15-re halasztotta el.

A munkabírószék egyébként Fekete-utca 58 szám alatt, a Csizmadia-utca sarkán levő volt „Grand-Hotel” épületben működik.

Meghalt Nedelcu István pénzügyi ellenőr, néhai Nagy Karola leánya

Tragikus halálesetről érkezett ma távirati jelentés Brassóba. Rövid szenvedés után Bukarestben, az Antoniu-szanatóriumban meghalt Nedelcu István, a brassói pénzügyigazgatóság ellenőre. Az elhunyt pénzügyi tisztviselő halálának híre városunkban mély megdöbbenést keltett, mert Nedelcut mindenfelé szerették és általános szimpátiának örvendtek. Néhány nappal ezelőtt Bukarestbe ment különböző ügyeinek elintézésére, ahol hirtelen rosszul lett. Erősen vett rajta lappangó máj-baja. Beszállították az Antoniu-szanatóriumba, ahol megoperálták. A beteg tisztviselő azonban ez sem segített és tegnap éjszaka kiszenvedett. Nedelcu István férje volt a néhány hónappal ezelőtt ugyan csak hirtelen meghalt Nagy Karolinának, a Brassói Lapok és Népujság tehetséges fiatal munkatársának. Fiatal felesége tragikus halála is nagyban hozzájárult Nedelcu István betegségének elhatalmasodásához. A pénzügyigazgatóság tisztviselői elhatározták, hogy testületileg képviseljük magukat kollegájuk végtisztességén, amely Bukarestben fog végbemenni.

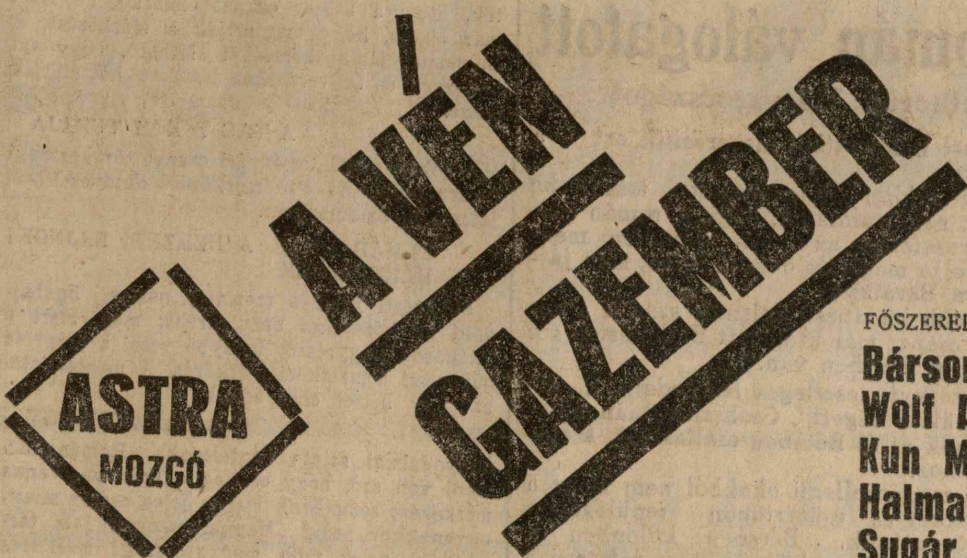
A brassói rendőrség hírei

Secăroiu Paraschiva, Katonakórház-tér 18 szám alatt lakó törzsmester bünvádi feljelentést tett Duduc Ioan őrmester ellen, akit azzal vádol, hogy lakásából különböző evőszközöket lopott el. — Kedden nagyvásár volt Brassóban. A rendőrség a vásáron újabb hamis ezerlejeseket kobozott el. A nyomozás teljes erővel folyik és megállapítást nyert, hogy az eddig elkobzott ezerlejesek ugyanabból a pénzhamisító gyárból kerültek ki. — Az éjszaka folyamán ismeretlen tettesek betörték az állomás raktárba, ahonnan különböző holmikat loptak el. — Avram Stefan csernovici teológus bünvádi feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik Brassó és Homoródköhalom állomás között ellopták a vonatból csomagjait, kabátját és aktatáskáját. — Ursu Heléna, Vasut-utca 100 szám alatt lakó asszony feljelentést tett a rendőrségen, hogy az éjszaka lakását feltörték és onnan három ezer lej értékű fehérneműt vittek el. — Nita Alexandru, a 2-ik vadászrezerv katonája feljelentést tett, hogy az állomáson ellopták katonai adóját, teljes katonai felszerelésével együtt. — Gligor György közrendőr tettenérte Petris Toma vasutast, amint az állomás raktárból fát lopott. A vasutas ellen megindult az eljárás.

Oktober 26-án, csütörtökön indul diadalutjára a

MIKSZÁTH KÁLMÁN

regénye nyomán készült filmremek:

FŐSZEREPEK BEN:

Bársony Rózsi
Wolf Albach-Retty
Kun Magda
Halmay Tibor
Sugár Károly, stb.

BUDAPEST
a Duna tündérszép gyöngye

MARGITSZIGET
a szerelmes, gondtalan fiatalság találkozóhelye

BALATON
Magyarország csodás tava

SZÜRET a nagy szüreti mulatság, féktelen jókedvű és vad csárdásaisával és végül a **PUSZTA**

Brassó vármegye megkezdte az árvíz károsultak segélyezését

Allami segélyezés híján a helyi hatóságok próbálják enyhíteni a vármegyében uralkodó nyomort

Brassó, október 26.

A tavasz folyamán, mint emlékeztet, Brassó vármegyében hatalmas árvizek pusztítottak. Közvetlenül az árvizek után az időjárás oly rossz volt, hogy a megye mezőgazdasági termésének jelentős része elpusztult. Hivatalos kimutatások igazolták, hogy a vármegye lakosságának árvíz kára közel 15 millió lejt tesz ki.

A hatalmas összeg ellenére a kormány részéről semmiféle intézkedés nem történt Brassó megye gazdáinak felségélyezésére, jóllehet az illetékes hatóságok idejében figyelembe vették a kormányt, hogy téli könnyen katasztrófák következhetnek be az elemi csapásokkal sújtott megyék területén.

gyék területén.

Ezek a jóslások beigazolódtak, amennyiben a vármegyeházára a megye különböző részeiből riasztó jelentések érkeznek a lakosság nyomoruságos helyzetéről. Tekintve, hogy állami segélyezésre nem lehet számítani,

a vármegye vezetősége elhatározta, hogy költségvetési képességeihez mérten segíteni próbál a nyomoruságos helyzetbe jutott gazdákon.

Az utóbbi heteken rengeteg kérvény futott be a megye különböző községeiből. A kérvényekben a megszorult gazdák fájdalmas hangon rámutatnak arra, hogy minden vagyonuk odaveszett az elemi csapások miatt és így

az éhhalál szélén állnak.

A vármegye a befutott kérvények alapján hatalmas összegeket osztott szét a vármegye lakói között. Tekintve, hogy a kérvények száma nagyon sok, a segélyek oly minimálisak, hogy abból a gazdák még fél hónapig sem képesek fenntartani családjukat.

Ezzel egyidejűleg — értesülésünk szerint — a vármegye és a brassói mezőgazdasági kamara vezetői között tárgyalások indultak meg kukorica beszerzésére. A megvásárolandó kukoricát a vármegye szegénysorsú lakói között fogják kiosztani, hogy természetbeni segéllyel megmentsék őket az éhenpusztulástól.

Brassó sportja

A keddi esti disztrikt- és fegyelmi-ülsen az október 29-i vasárnapi futball-mecsek programját a következőkben állapították meg:

IAR pályán:

Délután 9 órakor: Cercetasi—Sparta.

II. osztályu bajnoki.

Délután 1 órakor: Astra—Suburbui.

I. osztályu bajnoki.

Délután 3 órakor: CFR—Viktoria. I.

osztályu bajnoki.

Olympia-pályán:

12 órakor: Brasovia old-boy—Olympia

old-boy.

Délután 1 óra 30 perckor: IAR—Izvorul.

I. oszt. bajnoki.

Délután 3 óra 15 perckor: Olympia—Ivria.

I. oszt. bajnoki.

Zárnesten:

Vulturi—S. C. Zárnești. II. oszt. bajnoki.

Fegyelmi ítélet a Stoia—Jónás

ügyben

Ítélték az emlékeztetett vasárnapi sportbotrány ügyében is, mikor az Astra—Gloria meccs során Stoia és Jónás kiállították a játékosok, több nézővel együtt, a pályán kívül verekezésbe kezdtek. A bizottság az ügy bevizsgálása után úgy találta, hogy mindkét játékos egyformán ludas és egyforma büntetéssel, 3—3 hónapi letiltással sújtotta őket.

Letiltották továbbá 2 hónapra Petrasanu Gloria játékost, aki a Gloria elleni 11-es megítélésakor rákiabált a bíróra és nemtetszésének adott kifejezést.

A kerületi vezetőségben most az a hangulat, hogy szigorú büntetésekkel el akarják rontani a játékosokat a durvaságoktól és botrányokozásoktól. Ez a szándék valóban dicséretes és ideje is, hogy a sportszerűtlenségeknek véget vessenek.

Különben, a Stoia—Jónás ügygel kapcsolatosan a tárgyalgatóság kötelez azoknak a véleményeknek a megemlézésére, amelyek a sportközvéleményben felmerültek. Valószínű, hogy a Gloria felelőse az ítélet ellen. Hivatkozhatnak arra, hogy ha egy csomó jelenlévő nézőt meghallgatnak, úgy az tűnne ki, hogy nem lehet Stoia és Jónás egyforma bűnös-ként kezelni, s nem lehet úgy felfogni a dolgot, hogy Stoia lába a kerítésen való átmászásakor véletlenül érte először Jónást. De eltekintve a tanuvallomásoktól, óriási különbség mutatkozik a két játékos fegyelmi múltjában. Stoia az idén már harmadszor volt baja a fegyelmi bizottsággal, míg Jónásnak egyszer sem.

Végül a kerület formai okokból megsemmisítette a Soimi—Zárnești meccset, amelyet tudvalegőleg a Zárnești 5:0 arányban megnyert. A két csapat rövidesen megállapodik az újrajátszás időpontjában.

Az Ivria vívószakosztálya

noha csak nemrégiben indult meg, máris élénk működést fejt ki. Akik újabb belépni óhajtanak, jelentkezzenek a Rekord-Sport üzletben (Kolostor-utca) Tóth szakosztályvezetőnél.

RASSE ILIE,

a brassói motorkerékpárpályán szerencsétlenül járt versenyző emlékére október 26-án, csütörtökön, Szent Demeter napján, Bukarestben versenyt tartanak, amelyen a brassói versenyzők közül Martini, Lautmann és Kloos asszony vesznek részt. A verseny tiszta jóvedelmét Rasse Ilie édesanyjának juttatják. Hasonló emlékversenyt terveznek vasárnap Brassóban, azon a pályán, ahol a fiatal motorkerékpáros olyan tragikus véget ért.

Csütörtökön, mint már közöltük, délután 3 órakor a CFR játsszik I. osztályu bajnoki mérkőzést az Izvorulul a repülőgápgyári pályán.

Szüreti mulatság a Nagykö-havason

A Brassói Turista Egyesület e hó 28-án, szombaton este és 29-én, vasárnap a nagykö-havasi turistaházban szüreti mulatságot rendez, mely kitűnő alkalomul fog szolgálni a kiránduló turisták szórakozására. A hálólhelyek biztosítása végett forduljon mindenki, aki szombaton este részt akar venni a mulatságon, idejekorán az egyesület irodájához: Fekete-u. 58. I. em. Telefon: 3—86.

A brassói fodrázmunkások gyűlése

A brassói borbély- és fodrázszaki munkások szakcsoportja 26-án, csütörtökön este a munkástervező helyiségében fontos ülést tart. A vezetőség kéri a tagok minél nagyobb számban való megjelenését.

* „A VEN GAZEMBER” (Mikszáth Kálmán regénye filmen). A film németnyelvű, minden egyéb azonban magyar rajta. Magyar a millió: szüreti mulatság, sok csárdás, huszárok, pusztaromantika; magyar a táj: Budapest, Margitsziget, Balaton; magyarok a főszereplők: Bársony Rózsi, a már világhírnévre emelkedett magyar filmszínész, aki temperamentumának és nagyszerű táncművészetének legjavát nyújtja; Sugár Károly, aki művészi kabinetalkitást formál a vén gazember szerepéből, Kun Magda, Halmay Tibor és a többiek. A zene sem marad a ragyogó kiállítás és nagyszerű szereposztás mögött: csupa igazi temperamentumos, fülbe-mászó sláger. A nagy érdeklődéssel várt filmet csütörtöktől vetíti az Astra-mozgó.

* ELVESZETT gyermekszemüveg a szász-iskolától Graft mellett az Astráig. Kérjük a megtalálót dr. Kahánánál, Kapu-utca 6. szám alatt leadni.

SPORT

Utban Svájc felé a román válogatott

Játszik Barátky is, aki utjában kikerüli Magyarországot

Bukarest, október 26

A román válogatott, amely a világ bajnokai küzdelmei során vasárnap Svájc válogatottjával mérkőzik Bernben, már elindult útjára. N. Lucescu, R. Istrate, Dumitrescu kapitány és C. Radulescu szövetségi tagok kíséretében. A csapat még e percben sincs együtt. A játékosok zöme Aradon át utazott Budapestre, ahol csatlakoztak hozzájuk a szombati pesti mérkőzésről ottmaradt Ripensia játékosok. Sepi Kolozsváron, Püllök, Kovács, Bodola, Barátky Váradon, Moravetz Temesváron csatlakozott a „menethez”.

A csapat felállítását tudvalevőleg eredetileg a következőképp tervezték: Zombory, Vogel — Albu, Moravetz, Steinbach — Lakatos, Bindea, Kovács, Sepi, Bodola, Dobay. Mint látható, a csapat oroszán része magyar. Tartalékok: Chiroiu II., Püllök és „tartalék” néven akarták vinni Barátty is, akinek játékosultsága körül kétségek voltak.

Közben Steinbach beteget jelentett s helyette Kotormányra esett a választás, aki legutóbb Pesten országos formát mutatott. Barátty, mint tegnap már megírtuk, a magyar szövetség és a Hungaria engedélyével játszhat a csapatban.

Most Bukarestből megerősítik ezt a hirt.

Az eddigi jelentéseket tekintetbe véve, nem valószínű, hogy a román csapat vezetősége az utolsó percben megdöntse magát és óvástól félve, nem játssza Baráttyt.

Ujabb budapesti jelentés szerint a román csapat már átutazott Budapestre s e percben Bécsben van.

Baráttyt, „esetleges bonyodalmak elkerülése végett”, Csehszlovákián utaztatták át és Bécsben csatlakozik a csapathoz.

Vogl magánjellegű okokból nem ment a többiekkel és csütörtökön repülőgépen utazik utánuk. Bécsben különben a WAC-cal akar edzőmérkőzést játszani a román válogatott.

A román válogatott tehát, valószínűleg a következőképpen áll fel:

Zombory

Vogl, Albu

Moravetz, Kotormány, Lakatos

Bindea, Kovács, Barátky, Bodola, Dobay

Az együttes jó, de természetesen minden erejével bele kell feküdni a játékba, hogy legyűrje az otthoni földön játszó svájciakat.

Sporthei

BULGÁRIA—ROMÁNIA B

Vasárnap Bukarestben az Onel-pályán Bulgária válogatottja mérkőzik a román válogatott B. csapatával. Először olyan hírek keringtek, hogy a bolgár csapat elmarad, de most már biztos, hogy megtartják a mérkőzést. A B. csapat játékoskeretéből látható, hogy azt bukaresti és Universitatea játékosokból állítják össze.

A TAC TÖRÖK TURAJA

A jöképességi temesvári csapat törökországi turára indul. Az első mérkőzést október 27-én játssza le Sztabulban.

ELMARADNAK A NEMZETI BAJNOKI MÉRKŐZÉSEK

Bukaresti jelentés szerint a nemzeti ligabajnoki mérkőzéseket nem tartják meg, mert a játékosok nagyrészt igénybe veszi a berni és bukaresti nemzetközi mérkőzés. A meccsek tehát egy héttel elmaradnak.

A BARÁTKY-ÜGY

bonyodalmak szinte végtelenek. Romániában arról van szó, hogy esetleg a Crisana—Venus mérkőzést semmisítik meg a jeles csatár miatt, ugyanakkor pedig Magyarországon azt tárgyalják, hogy több magyarországi mérkőzés és eredmény váljon érvénytelenné. Hiszen utólag kiderült róla, hogy mindig román állampolgár volt.

CARNERA ES PAOLINO

Ökölvívók mérkőzésével még mindig élénken foglalkozik a világsajtó. Megállapítják, hogy Carnera most szinte verhetetlen és Paolino legyőzve, bajnoka maradt az összes súlycsoportoknak. Carnera különben 27 éves és 116 kiló, míg Paolino 34 éves és „csak” 96 kiló súlyal dicsekedhetik.

A NAC VAGY A RIPENSIA

november 1-én, valószínűleg, Debrecenben játszik a híres Bocskai ellen. A mérkőzés végleges leköltéséhez már csak az hiányzik, hogy a román szövetség megadja az engedélyt, hogy a berni meccs után a NAC vagy a Ripensia válogatottjait azonnal visszautazhassanak Magyarországra. A Bocskai ugyanis csak teljes csapatot hajlandó fogadni.

A MAGYAR—OLASZ MÉRKŐZÉST

filmre is felvették és hétfőn délután már játszották is több budapesti mozgószínházban.

SPORTEREDMÉNYEK:

Vasárnap Petrozsényben a Jiul csapata játszott bajnoki mérkőzést Vajdahunyd Jancu Corvin csapatával. Eredmény 4:1 a Jiul javára. Lupényban a CFC Piski és a Clubul Sportiv játszottak ugyancsak bajnoki mérkőzést. Eredmény 3:3.

A VALOGATOTT VÉGLEGES ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Ujabb bukaresti jelentés szerint a Svájc ellen sikraszálló román válogatottat véglegesen a következőképp állították össze:

Zombory

Vogl, Albu,

Moravetz, Barátky, Lakatos,

Bindea, Kovács, Sepi, Bodola, Dobay.

Szerkesztői üzenetek

Aggódó. Felségfolyamodványt erre a címre kell beküldeni: Marsaliatul Curjii Regale, Bucuresti. Minthogy a hadügyminisztérium már egyszer elutasította, ügyének kedvező elintézését csak öfelsége kivételkegyetől várhatja. Reméljük, hogy sikerülni fog!

D. A., Roteni. Regénykedvezményünkre vonatkozó igényét csak úgy jegyezhetjük elő, ha a szállítási költségére a 4 lejt beküldi. Miután előfizetése november 1-én ugys lejár, csatlakozhat a 4 lejt az előfizetési díjhoz. Ugy az előfizetési díj, mint a 4 lejt küldhető vásárhelyi fiókiadóhivatalunkhoz. Kívánságára a regényt is odaküldhetjük, hogy ott vegye át, ha gondolja, hogy úgy biztosabban megkapja.

R. L., Tasnád. „Az új fotográfia” c. könyv valóban nem érkezett be a szerkesztőséghez. Két kéziratát megkaptuk, a napokban meg is válaszoljuk. Szíves türelmét kell kérnünk, mert a rettentő anyagtorlódás miatt csak a beérkezés sorrendjében dolgozhatunk fel.

Többeknek. Az utlevél megszerzéséhez a következőket kell tudni: a kérvényt a városiak a rendőrprefekturára, a vidékiek a vármegyei prefekturára nyújtják be. A kérvényhez a következő okmányokat kell mellékelni: 1. Személyazonossági igazolvány. 2. Az állampolgársági igazolvány közjegyzőileg hitelesített másolata. 3. A községi előjáróság erkölcsi igazolványa. 4. Az ügyesség erkölcsi igazolványa. 5. Az illetékes pénzügyigazgatóság nyugtája arról, hogy 25 lejt az utlevél-nyomtatvány ára fejében befizették. (Ezt külön kérvényen kell kérni a pénzügyigazgatóságtól.) 6. Férfiaknál a katonai igazolvány. 7. A sziguranca kedvező véleményezése. 8. A feleség utazása esetén a férj közjegyző előtt adott beleegyező nyilatkozata. Kiskorúaknál a szülők beleegyezése. 10. A globalisadó befizetését tanúsító nyugtát. Szükséges még az utlevélhez 2 drb. 7x7 cm. nagyságú fénykép. Az egy évre érvényes utlevél díja 1000, a 6 hónaposé 750, a 3 hónaposé 500 lejt. Egyébként ezeket az adatokat minden községi előjáróság, főszolgabírói hivatal és rendőrség készséggel megadja.

ARVERESI HIRDETMEY. Alulirott 1933. október 31-én délelőtt 10 órára a saját tulajdonomat képező alantli tárgyakra önkéntes árverést hirdetek. Eladásra kerülnek: benzin, nyersolaj és gőzzel hajtott cséplőgépek. Üzemhajtási dinamó, vezető tengelyekkel és szíjkorongokkal. Egy alig használt 5 méter hosszú néhez esztergaped, teljes felszereléssel. Elsőrangú lakatos- és kovácsszerszámok. Görbetengely hajlító készülék. Vas- és rézolvasztó kuplung, stb. Máthé István, Mercurea-Ciuc, Str. Stefan Cel Mare 23.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lejt, vasdag betűkből 8 lejt. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Bevezetett modern ME-SZARSZEK Bukarest központjában átadó. Cím: Kula, Str. Belvedere 5. sz. emelet. 11058

VÖRÖSZET, BRONZOI minden mennyiségben veszünk. Friedrich Testvérek Rt., Timisoara. 13349

KERESEK MEGVÉTELRE egy jókarban levő könyvkötő fűzőgépet. Áránlatokat gyártmány megjelölésével „Sürgös” jellegre a Brassói Lapok kiadóhivatalába kérek.

Diszítse lakását egy szép csillárral!

Legutányosabban kapható:

Welkens csillár-árugyarában

Brassó, Szent-János-utca 32

Telefon 3-81.

Tekintse meg kirakatomat és raktáramat. — Ugyanott

tűkőrfényszórók

melyek fele áramköltséggel

nappali fényt árasztanak ki-

rakatok, lakások, irodák és

műhelyek részére.

50 év óta fennálló

Papir és írószer kereskedés

80.000 lakósu erdélyi városban. A főutca egyik leg szebb üzlethelyiségében, visszavonulás miatt eladó. Ajánlatok kéretnek „Rendá-bilis” jellegre a kiadóba

Eladó Dálnok községben (Háromszék vm.) Fordson motor ekével, Sackeke, négyvágásu eke, vetőgép. Felvilágosítás Dálnokban, Lázár Endrénél.

Lakás

Kolostor-utcában egybenyíló két butorozott szoba kiadó. Cím 13389, szám alatt a brassói kiadóhivatalban.

Kiadó lakás! Négy szoba, konyha, cseléd- és fürdőszoba, parkett, Felsőfővény-utca 40-c alatt kiadó. Információk: dr. Moga ügyvédi iroda, Weiss Mihály-utca 5, naponta délután 5 és 6 óra között. 13391

Szép napos szoba, konyha, előszobával kiadó. Gyárat 76-a.

Modern üzlethelyiség, továbbá garson lakás kiadó. Felvilágosítás helyszínén, Kút-utca 50. szám alatt. 13358

Vegyes

November 8-án átveszem Goldfried Rudolf, Cluj, Regina Maria 32. üzletét. Fenti terminusig jelentse be min denki követelését, mert azontul felelősséget nem válllok. Jakabovits Margit, Cetatea de Baltă. 13392

Német vállalat keres 300.000 lejt jelzalogos biztosíték mellett. Ajánlatok „Biztos” jellegre a kiadóba. 13397

Bankadósságokat hosszú lejáratú rendező Bartha, Szent, János-utca 11. 13398

Házasság

45 éves gazdálkodó uriember vagyok. Van birtokom, lakóházam, készpénzem. Vagyomra nem pályázok, de háztartást szerető hölgy ismerettségét keresem, komoly házasság céljából. Leveleket „Özvegyember” jellegre.

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és ige- ragozási táblával. Írták: Dr. Hegedüs és dr. Latzkó. Ára kötve 144.— lejt.

ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Írta: dr. Latzkó H. Ára kötve 144.— lejt.

NÉMET NYELVTAN. Írta: Altai R. Kezdőknek kulccsal. Kezdőknek I. rész 144.— lejt. Haladóknak II. rész 210.— lejt.

OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Írta: dr. Honti R. Ára kötve 144.— lejt.

Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, magántanulásra igen alkalmasak.

Schidlof dr.: „1000” szó

gyakorlott módszere világnyelvneknek magántanuló tanulására. Szakértségek véleménye szerint Schidlof dr. módszere a magántanulást teljesen új mederbe terelte. Kapható:

Német nyelvtan, vászonkötésben 180.— L
Francia nyelvtan „ 180.— L
Angol nyelvtan „ 180.— L
Olasz nyelvtan „ 240.— L
Spanyol nyelvtan „ 240.— L

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbeteg- gekben szenvedők részére. Ára 78.— lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Regénykedvezményünk

A B. L. minden állandó olvasója egy teljesen új, eredeti regényt kap havonta. Ajándékregényünkre minden állandó olvasónk igényt tarthat. Október havi regényünk címe: A kis Kovald, szerzője Körösi László. Párisban élő fiatal magyar újságíró. Októberi regényünket mindenki megkaphatja az alábbiak szerint:

1. Régi előfizetők, ha az október havi előfizetéssel nincsenek hátralékban.
2. Új előfizetők, akik október 15-étől fizetnek elő lapunkra.
3. Példányonkénti vásárlók, ha az október hónap folyamán lekötött regény-szelvényeinket 1—15-ig számozva, összegyűjtik és 4 lejt kezelsi és szállítási költség egyidejű lefizetésével legkésőbb október 25-ig beszolgáltatják a helybeli bizományosnak.

Előfizetőinknek nincsen szükségük a szelvények gyűjtésére. Elegendő, ha a regényre vonatkozó igényüket a 4 lejt lefizetésével bejelentik annak bizományosnak, aki a lapot kézbesíti. Akik a lapot postán kapják, az olyan helységben laknak, ahol nincs bizományosunk, ugyanezt a bejelentést közvetlenül a kiadóhivatalnál te- szik meg. Ilyen előfizetőknek a legcélszerűbb, ha az előfizetési díjjal együtt beküldenek annyiszor 4 lejt, ahány hónapra az előfizetésük szól, s ahány havi regényre igényt tartanak.

Akiknek az előfizetése már előző rendezve van, azok postabélyegbe- is beküldhetik a 4 lejtet. Bejelentési határidő október 28. A regényből csak annyi példányt nyom- munk, ahány olvasónk ezen időpontig erre vonatkozó igényt bejelent.

Ítt levágandó és a szelvények megőrzésére 1—15 számmal.

14 sz. szelvény

a B. L. októberi

regény - ajándékára.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t, Braşov—Brassó.